217. številka. V Ljubljani, v soboto, 22. septembra 1906. XXXIX. leto.

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan zvečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejeman za avstro-ogrske dežele za vse leto 25 K, za pol leta 13 K, za četrt leta 6 K 50 h, za en mesec 2 K 30 h. Za Ljubljano s pošiljanjem na dom za vse leto 24 K, za pol leta 12 K, za četrt leta 6 K, za en mesec 2 K. Kdor hodi sam ponj, plača za vse leto 22 K, za pol leta 11 K, za četrt leta 5 K 50 h, za en mesec 1 K 90 h. — Za tuje dežele toliko več, kolikor znaša poštnina. — Na naročbe brez istodobne vpošiljatve naročnine se ne ozira. — Za oznanila se plačuje od peterostopne petit-vrste po 12 h, če se oznanilo tiska enkrat, po 10 h, če se dvakrat in po 8 h, če se tiska trikrat ali večkrat. — Dopisi naj se izvolé frankovati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo in upravništvo je v Knaflovih ulicah št. 5, in sicer uredništvo v I. nadstr., upravništvo pa v pritličju. — Upravništvu naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila, t. j. administrativne stvari

Mesečna priloga: „Slovenski Tehnik“.

Uredništva telefon št. 34. Posamezne številke po 10 h. Upravništva telefon št. 85.

Fiat justitia, pereat mundus!

Čitatelj se še spominjaš našega poročila o onih burnih sejah prejšnjega občinskega odbora na Jesenicah, ki je v njih narodno-napredna stranka nameravala predlagati nekaj častnih občanov, a svojega namena ni mogla izvršiti, ker je prišlo v sejno dvorano par sto ljudi večinoma delavcev, ki so pod vodstvom župnika Zabukovca, uradnika Pongratza in drugih voditeljev klerikalne in tovarniške stranke vpili in razgrajali tako, da predlagatelju ni bilo mogoče niti prečitati svojega predloga, ter da seveda do sklepanja niti prišlo ni. Razbili so sejo. Odbornike so zasmehovali, pljuvali so pred nje, klicali „pfuj“, spodmikavali jim stole, grozili jim, potisnili so jih tako v kot, da se niso mogli geniti. Le mirni krvi obč. odbornikov se je zahvaliti, da se ni zgodilo najhujše. Tako je bilo pri seji 10. decembra l. l. in 5. januarja t. l. Sklicani ste bili potem še dve seji, toda niste bili sklepčni. Pa tudi k tema sejama se je pod vodstvom Zabukovca in Pongratza nabralo veliko število nasprotnikov z namenom, da vsako imenovanje častnih občanov na vsak način preprečijo.

Da je bil ta napad na prosto zborovanje in svobodno sklepanje občinskega odbora pripravljen in dogovorjen, je jasno iz vsega položaja. Večer pred 10. decembrom l. l. so imeli nasprotniki sestanek pri „Klinarju“ na Savi. Dne 2. januarja t. l. pa je bil javen shod, ki ga je sklical župnik Zabukovec. Na tem shodu sta govorila Zabukovec in Pongratz ter ljudi hujskala in ščuvala, da morajo k seji 5. januarja priti „protestirat“ s tem namenom, da častni občani ne bodo imenovani. Kakšen je bil ta „protest“, smo gori opisali, in da so imeli prirediteljі le tak protest v mislih, je zopet jasno, kajti samo akademičen protest bi še ne mogel preprečiti predloga in glasovanja o predlogu glede častnih občanov.

Seveda se je vsa stvar naznanila državnemu pravdništvu v Ljubljani, zakaj ako obvelja načelo, da se sme galerija na tak način vmešavati v zborovanja naših javnih korporacij, da sme galerija onemogočiti vsako zborovanje, potem je ustvarjen nevaren prejudic, ki velja enako za vsako drugo korporacijo tako za občinske odbore, kakor za deželne zbore ali za državni zbor. Ako smem nekaznovano motiti tek obč. seje, z vpitjem in razgrajanjem preprečiti odbornikom govoriti, predlagati in sklepati, potem je vsaki nasprotni stranki stvar jako olajšana. Čemu mnogo govoriti in se truditi, končno pa še ostati v manjšini, ako lahko na drug prijetnejši način pobijam vsak meni neprijetni predlog večine.

Drugega sredstva torej narodno-napredni stranki ni bilo na razpolago kakor pritožba na drž. pravdništvo. Naš kazenski zakon namreč pravi v §. 76: Kdor sam zase ali pa v zvezi z drugimi od vlade za razpravljanje javnih zadev sklicano zborovanje, sodišče ali drugo javno oblast, ko se taista snide ali dokler traja ali ko posluje — siloma moti ali ji zabrani sniti se, obstajati ali poslovati, ali pa na njene sklepe skuša vplivati z nevarno grožnjo, učini hudodelstvo javne sile, ako ni dano drugo hujše hudodelstvo.

Državno pravdništvo je pred vsem c. kr. orožnikom na Jesenicah naročilo, naj poizvedujejo, kaj je na podani ovadbi resnice.

Po dovršenih poizvedbah so orožniki podali poročilo, ki ovadbo potrjuje v polnem obsegu. Poročilo pravi, da so voditelji klerikalne in tovarniške stranke čuvši o nameri zastran imenovanja častnih občanov pripeljali dvesto ljudi, ki sta jim načelovala Zabukovec in Pongratz, k občinskim sejam. Še preden je seja pričela, so zasedli vse prostore v sejni dvorani. Ko je prišel na vrsto predlog glede častnih občanov, so ti od Zabukovca in Pongratza vodeni ljudje pričeli razsajati in kričati „ven ž njim“, pljuvali so pred odborniki, klicali „pfuj“, grozili s pestmi in vihteli palice. Odbornike so pripravili v strah in nepokoj. Odborniku Legatu je nekdo izpodmaknil stol. Dne 2. januarja t. l. je župnik Zabukovec sklical shod ter na tem ljudi hujskal, da morajo 5. januarja priti k seji „protestirat“, da ne bodo imenovali častnih občanov. „Slovenec“ je dan pred to sejo prinesel z Jesenic brzojavko, da bo prišlo 1000 ljudi demonstrirat pred občinski urad.

Poročilo orožništva se je torej bistveno vjemalo z našim popisom o dogodkih pri obeh občinskih sejah ter z od g. iur. Chama po naročilu občinskih odbornikov na državno pravdništvo podano ovadbo.

Drž. pravdništvo je nato dalo uvesti preiskavo proti župniku Zabukovcu, uradniku Pongratzu, delovodji Vilmanu zaradi hudodelstva javne sile. Preiskavo je vodil g. dr. Foerster, ki je priče zaslišaval na lici mesta.

Čujmo torej priče.

Občinski tajnik Fr. Humer: Ko pri prvi seji obč. svetovalec Treven predlaga notarja Plantana častnim občanom, začne galerija obstoječa iz župnika Zabukovca, tovarniškega uradnika Pongratza, gostilničarja Krivca in tovarniških delavcev razgrajati in vpiti: protestujemo, ven ž njimi, mi ne potrebujemo častnih občanov, ven z volilnimi imeniki. Razgrajanje in vpitje je bilo tako silno, da ni bilo slišati in umeti imen nadalje predlaganih častnih občanov. Kričanje je trajalo kakih 20 minut. Pri drugi seji je občinski svetovalec Treven zopet skušal predlagati častne občane, do tega pa ni prišlo, ker je preglušil vsak poskus velikanski hrup in krik galerije.

Peter Rozman (klerikalec). Čuvši, da namerava nasprotna (liberalna) stranka predlagali častne občane, smo možje na Savi prišli do sklepa, da drugo ne pomaga, da pridemo k seji in protestiramo, ker le tako preprečimo izvolitev novih častnih občanov.

Josip Klinar (klerikalec in pristaš tovarniške stranke, prejšnji župan). Seja se je vršila v moji gostilni v sobi, v katero gre najmanj 200 ljudi, nabralo se je pa toliko ljudi, kar jih premore sobana. Odborniki smo sedeli pri mizi, poslušalci so pa stali. Ko je stavil Treven svoj predlog, je takoj zaklical župnik Zabukovec kot poslušalec „protestiramo“. Na to se je pa vsa družba poslušalcev oglasila, vsi so jeli klicati, da protestirajo, da ne potrebujejo častnih občanov, vsak je po svoje vpil, ko sem videl, da ni mogoče napraviti mir, sem zaključil sejo. Občinske seje so javne, toda poslušalcev navadno ni in so to potle namenoma se zbrali in ker so biliti deloma tovarniškega stanu, deloma klerikalne stranke, ne dvomim, da se je demonstracija nalašč vprizorila po župniku oziroma s strani tovarniškega vodstva, ki je nemško. Znano je namreč, da delujejo župnik in tovarniška stranka roko v roki na to, da bi slovenska liberalna stranka ne zmagala.

Anton Treven, občinski svetovalec: Hrup je trajal morda kake 1/4 ure. Prvi je bil župnik Zubukovec, kateri je zaklical svoj ugovor „protestiramo“. Poleg njega je stal Krivc, med glavnimi sem le spoznal Petra Rozmana, uradnika A. Pongratza, delavca Glaviča, Andreja Sokliča, Vilmana. Slišali so se klici: protestiramo **mi vas razpustimo.** Bil je tak hrup, da ni bilo mogoče pomiriti duhov, vsi opomini županovi so bili brezvspešni. Pred drugo sejo se je bralo v „Slovencu“, da pride do 1000 ljudi razgrajat. Jaz sem se oborožil z revolverjem. Župnik je kričal, da ne grejo on in drugi prej domov, dokler se ne podpiše župan Klinar, da odstopi. Župan je res odstopil. Hrup se je pa nadaljeval in nastalo je tako kričanje, da ga nismo mogli prekričati mi odborniki. Hrup je trajal menda 20 minut. Slišati je bilo klice „ven ž njim“, občinstvo je sililo proti naši mizi, nekateri so bili oboroženi, lotili se pa niso nas odbornikov, ki smo sedeli pri mizi. Glaviča sem videl pljuvati na tla ob psovki „fej te bodi odbor“.

Juri Kraševec, občinski svetovalec: Glasno se je kričalo „protestiramo, pfuj“ in pri tem se je tudi na tla pljuvalo. Od občinstva sem spoznal župnika, Krivca, Vilmana, Pongratza, druge pa le poznam po videzu. Še bolj burna je bila občinska seja dne 5. januarja. Vse je kričalo: ven ž njim (ne vem, ali s predlagateljem Trevnom ali pa z vsemi odborniki). Klicalo se je „pfuj“. Nas odbornikov se ni nihče dejanski lotil, mogoče bi se to zgodilo, če ne bi mi vsi ostali mirni. Razgrajalci so prišli seveda dogovorjeno, vsaj so bili večinoma delavci, kateri so nalašč od dela izostali, vsaj se je vršila seja ob 10. uri dopoldne.

Janez Mencinger, občinski svetovalec izpove, kakor prejšnje priče in pristavi: Ko sem pri prvi seji stopil nekoliko iz sobe ter se potem hotel zopet vrniti, je mene prijel za roki Karel Ažman, delovodja na Savi, pa mi je hotel zabraniti, da se vrnem, z besedami: „ven ž njim“. Jaz sem se ga oprostil in šel nazaj med tovariše. Bilo je videti dviganje rok in mahanje z rokami kot kretanje razburjene množice. Župnik je bil najbolj glasen izmed vseh.

Ivan Ferjan, občinski svetovalec, izpove, kakor prejšnje priče s

LISTEK.

Pred gledališko sezono.

Piše Fran Govékar.

I.

Običajno je, da predlaga intendanca slovenskega deželnega gledališča pred začetkom vsake gledališke sezone slovenski publiki program svojega bodočega dela, da predstavi novo osobje ter da izrazi obenem svoja načela, po katerih bode izkušalo vršiti poverjeno mu nalogo. Ako pa je ta naloga jako težka že za vodje najlepše urejenih, z umetniki oblagodarjenih in gmotno sijajno založenih gledališč, je še tem težja za vodjo slovenskega deželnega gledališča, ki razpolaga le z malo četico igralcev in pevcev, ki zmore le majhen reportoar ter nima niti zadostnih sceničnih niti gmotnih sredstev.

Pri nas se vsako sezono izvrše med osobjem velike izpremembe, vsako sezono se morajo delati eksperimenti z začetniki, ki se poleg tega še bore z jezikom, in vsako sezono se ima intendanca biti za disciplino. Opetovano se je že naglašalo, da ima naše gledališče šele dobo amaterskega dilentantizma šele par let za seboj ter prehaja počasi v stanje konsolidacije in organizacije. Dokler ne bo imelo tudi naše gledališče svojega stalnega vodje, ki bo mogel ves svoj čas posvečati le zavodu, zahtevajočemu celega moža največje energije, tako dolgo se naše gledališče ne bo moglo povzpeti do zaželjenega viška umetniškega zavoda. Da pa se to doseže, bosta morala i mesto i dežela založiti naše gledišče v gmotnem oziru mnogo izdatnejše, kakor se godi to danes. Naše gledališče goji pol leta opero, opereto in dramo, srbsko pozorište goji osem mesecev dramo in opereto in hrvatsko kazalište osem mesecev takisto dramo in opereto.

Da se razvidi razmerje v nalogah in sredstvih teh treh jugoslovanskih gledališč, naj podam sledeče zanimive podatke:

Srbsko gledališče dobiva sledeče stalne subvencije: 45.000 fr. od države, 7.000 fr. od mesta in 6.000 fr. od kralja. Razen tega napravi vlada vse na stavbi potrebne adaptacije, poprave i. dr. Predstave nosijo vsako sezono okroglih 140000 fr.

Uprava ima sledeče stroške: intendant dobiva na leto 7000 fr. plače in 1700 fr. za reprezentacijo; dramaturg 3000 fr. plače in 1200 fr. za reprezentacijo; arhivar, blagajnik, nadzornik in pisar so državni uradniki. Literarni odbor ima brezplačno dve loži.

Hrvatsko gledališče dobiva sledeče stalne subvencije: 80.000 K od dežele, 20.000 K od kralja, 10.000 K od mesta. Predstave nosijo okroglo 180.000 K. Skupnih dohodkov je proračunjenih za sezono 1906/7 K 320.000 in skupnih izdatkov 363.877 K, tako da se že danes računa z deficitom 43.877 K.

Uprava sestoja iz: intendanta, dramaturga, ravnatelja drame, ravnatelja operete, tajnika in blagajnika. Vsi so deželni nastavljenci raznih plačilnih vrst.

Slovensko gledališče pa ima redne subvencije: 26.000 K od mesta in 12.000 K od dežele. Ker se mora plačati deželi za lože 6600 K, znaša podpora dežele de facto le 5400 K.

Uprava sestoja iz: intendanta, tajnika in blagajnika in 5 odbornikov. Plačeval se je doslej le nadzornik z 960 K ozir. pred leti je imel tajnik (dramaturg, učitelj nadzornik) 1200 K na leto.

Vsa uprava je brezplačna.

Stalnih subvencij ima torej srbsko gledališče 58.000 fr, hrvatsko 110.000 K, slovensko pa 31.000 K.

Dramatično društvo v Ljubljani se mora po teh dohodkih ravnati bodisi pri uporabljanju reportoara, bodisi pri uprizarjanju. Reportoar se more pri nas sestavljati torej le na podlagi sredstev.

Opetovano se priporoča intendanci ta ali ona opera ali drama ter se začudeno vprašuje: „Kako morete uprizarjati to dramo, a ne rajši one?!“ — Tak vprašalec včasih obenem še samozavestno zatrjuje: „To delo, ki vam ga priporočam, sem videl tam in tam. Sijajno! Krasno! 200 predstav zapored! Gotovo bi tudi našemu občinstvu ugajalo!“ — Dotičnik pa ne ve, da nam za predlagano delo manjka ali kulis ali kostumov ali tropa prvih umetnikov in umetnic . . . ali pa vsega skupaj! V gledališkem arhivu imamo docela pripravljenih oper in dram, ki jih pa ne moremo uprizoriti, ker nam nedostaje tega ali onega pogoja. Marsikaj ugaja na Dunaju in v Parizu, a v Ljubljani ne; marsičesa, kar bi pa radi uprizorili, ne dobimo v prevodu, i. t. d. Sto ovir otežuje vodstvu delo, da bi ustreglo našemu občinstvu in da bi — zadovoljilo sebe samega. Reportoar se torej na našem odru izvršuje le tisti, ki je ob naših skromnih sredstvih na razpolago, ki je dostojno izvršljiv, večini občinstva primeren in blagajnici koristen. Vsem tisočerim okusom pa ne more ustreči nihče. Pripetilo se je, da je dobila intendanca plameneče proteste n. pr. proti lepi uprizoritvi Tolstega drame „Moč teme,“ Gorkega „Na dnu“ i. dr., a prav tiste ogorčene „estetike“ smo videli, kako so od navdušenja blestečih oči ploskali v loži cirkusa „Buffalo Billa“ in „Royal Via“ . . .

Intendanca slovenskega deželnega gledališča pa mora pri izbiranju reportoara še prav posebno misliti na — blagajnico. Žalostno je to dejstvo in krivo, da je zatorej čisto umetniško delovanje našega gledališča že a priori izključeno. Kjer se mora intendant vsak dan tresti, ali doseže s predstavo vsaj minimalni čisti dohodek, tam je absolutno umetniški reportoar nemožen

pristavkom: Da bodete seji burni, smo že naprej slutili, saj je celo pred eno sejo „Slovenec“ pisal, da bo tekla kri in da se zbere nad 1000 ljudi. Zaradi tega sem bil jaz ves čas zelo razburjen in v strahu, da ne pride morda res do kakih dejanskih izgredov. Kdo je te izgrede insceniral, mi ni znano, bil je pa župnik, ki je vodil besedo.

Alojzij Schrey, obč. svetovalec: Obe seji ste bili tako burni vsled vprizorjenih demonstracij k sejam došlih občinarjev, da ste se morali obe seji zaključiti. Nadaljno zborovanje je bilo onemogočeno. Vsi opomini k mirovanju so ostali brezuspešni. Nabralo se je na stotine demonstrantov, ki so napolnili tako sobano, v kateri smo zborovali, kakor tudi pred to se nahajajočo gostilniško sobo, pa tudi okoli hiše je bilo polno demonstrantov, **ki so skozi okno kričali in grozili,** ker niso mogli priti noter. Odborniki smo sedeli pri mizah v ozadju sobane pri oknih, tja do nas so pa silili demonstrantje. Med demonstranti so se odlikovali župnik Zabukovec, Vilman, Krivec, Tomaž Klinar, Soklič. Glasno kričeči so klicali „ven ž njimi, pfuj odbor“, „sram vas bodi, niste nič vredni, mi vas redimo“. Pri tem so dvigali pesti in pljuvali na tla pri psovki „pfuj“. Slišal sem, da so nekaterim odbornikom spodmikali posamezniki stole in da so brcali v stole. Naravno je, da smo bili vsi odborniki **skrajno preplašeni,** ki nismo vedeli za izid — vsako pot je trajalo razgrajanje kaj dolgo, morda pol ure. Da ni prišlo do dejanskega nasilstva, je zahvaliti le nam odbornikom, ki smo ostali ves čas pasivni in nismo marali se spuščati z **razdivjano** množico v prepiranje. V ospredju med demonstranti je stal župnik Zabukovec, ki je planil izza ozadja kot prvi z glasnim protestom, pri čemer je udaril z nogo ob tla in klical „liberalnih častnih občanov ne pustimo voliti“. Župnik ni nič storil v to, da bi pomiril duhove, katere je zbudil s tem svojim nastopom. Jaz sem sam stopil pred župnika, ko se je jel širiti glas „ven ž njimi“, naj vendar kot župnik in kot apostel miru napravi mir, ker bi inače le on prevzel vso odgovornost za nasledke. Župnik pa ni nič storil v pomirjenje. Sejo z dne 5. januarja je „Slovenec“ objavil celo z obljubo, da bo to pot še vse huje, zato sem se pa idoč k tej seji oborožil z revolverjem.

Ivan Legat, obč. svetovalec: Slišal sem grozno vpitje, ki je nastalo, kakor hitro je župnik kot prvi zaklical svoj protest. Pri drugi seji je porinil nekdo z nogo v moj stol, tako da mi je stol privzdignil z besedami: „Kaj pa dela ta hudič tukaj?“ Naravno je, da sem bil tudi jaz v velikem strahu, kaj da se še prigodi in zato sem se vzdrževal vsakega čina, ki bi utegnil razburiti itak že razljutene demonstrante.

Karol Višnar, obč. svetovalec, izpove kakor prejšne priče s tem, da je večkrat čutil, da so pritiskali za njim stoječi razgrajači na njegov stol. Pri drugi seji je pa moral stati, ker so jih demonsranti tako stisnili v kot, da še sedeti niso mogli (obč. odborniki.)

Jožef Markež, obč. svetovalec, izpove, kakor ostale priče s tem, da je Vilman kričal: „Glih dobro, da smo skupaj, mi vam damo nezaupnico, vi nimate nič več za govoriti.“ K drugi seji so dobili odborniki grozilne dopisnice. Ker je tudi „Slovenec“ pisal, da bo pri tej seji še hujše, se se je tudi on upravičeno bal, kaj da nas čaka.

Andrej Noč, obč. svetovalec, pripoveduje, da so se poslušalci tako daleč pririnili do odborniških miz, da so se odborniki kar stiskali. Vsi odborniki so bili v strahu, ker se ni znalo, kako stvar izide.

Jakob Mesar, obč. svetovalec: Le previdnosti nas odbornikov je zahvaliti, da ni prišlo do dejanskega lotenja, kajti množica je bila pač tako razdražena, da se je bilo tudi najhujšega bati. Nas odbornikov je bilo prilično 17, proti ogromni premoči razljutenih demonstrantov nismo mogli drugega storiti, **nego da smo ostali tihi,** pa se izogibali vsemu, kar bi demonstrante razljutilo. Zaplavljeni smo bili od ogromnega krika, iz katerega se ni dalo razločiti posamezne besede in videti je bilo dvignjene pesti. Kristjan Vilman je pristopil k naši mizi, je vdaril ob mizo in se nam rogal: **„sedaj vas pa vse razpustim“.** Pri prvi seji se je meni rogal Franc Krivec: „ali se ti danes tresejo hlače?“

Lovro Baloh, obč. svetovalec, izpove, kakor prejšne priče o tem, da so se vsi bali, da ne pride do tega, da bi se nas lotili dejansko. Posebno k seji 5. januarja smo prišli v velikem strahu, vsled česar smo to pot prišli odborniki vsi skupaj v sejnico.

Enako izpovedujejo obč. svetovalec Emil Guštin in še druge priče.

Obdolženci župnik Zabukovec, Kristijan Vilman, Franc Krivec, uradnik Anton Pogratz so svojo krivdo še dosti odkritosrčno priznavali, le staviti so jo skušali v milšo luč.

Podali smo torej dokaj verno sliko o znamenitih sejah jeseniškega obč. odbora, dne 10. decembra l. l. in 5. januarja t. l. Pretiravali nismo ničesar, ker pustili smo govoriti priče, pa tudi nasprotnike.

Razsodni bralec lahko primerjaš ves ta dejanski stan z besedilom zakona o hudodelstvu javne sile, ki smo ga navajali zgoraj ter zamoreš soditi, v koliko je dano to hudodelstvo.

Ako ni prišlo do obtožbe proti župniku Zabukovcu, uradniku Pongratzu, Kristjanu Vilmanu, Francetu Krivcu, delavcu Glaviču, Karlu Ažmanu — tedaj jim to iz srca privoščimo ter jim le častitamo, da je njih delovanje ocenjeval dober državni pravdnik.

Grdo pa je in nehvaležno, da se sedaj rogajo tej dobroti, da se „Slovenec“ norčuje iz nje ter kliče: triumf! Prav žalostna je ta zmaga, ravno tako žalostna kakor ona, ko je bil obsojen oni, ko je vse popisane dogodke čisto objektivno ovadil — drž. pravdništvu.

Še enkrat šulferajnska šola v Šiški.

V preteklem tednu smo priobčili članek o šulferajnski šoli v Šiški in pojasnili razmere ter postopanje gotovih oseb v tej zadevi.

To pa je seveda zbodlo dopisnika „graškega Tagblatta“, oziroma „Deutsche Stimmen“ in zaril se je v naš list, oziroma dopisnika kot bik v rdeče sukno, iz katerega ne more, tako da otepava s svojimi nečednimi nogami na vse strani.

Za kako važno smatra „graški Tagblatt“ šišensko postojanko, se razvidi najbolj iz tega, da je posvetil dopisu kar dva članka.

V tem člankih nam očitajo „Deutsche Stimmen“, da mečemo privatne in javne šole v en koš, ker vprašujemo nezakonske starše tega nezakonskega deteta, t. j. šulferajnske šole, kje so dobili 40 za šolo godnih nemških otrok, kakor to zahteva zakon. Na to jim moramo odgovoriti, da smo imeli pisoči članek pred očmi ono nesramnost, katero so „Deutsche Stimmen“ v prejšnji številki zlegle in katero je tudi Januschowsky na ustanovnem občnem zboru šulferajna odkrito priznal, da zahtevajo, da jim bo morala šišenska občina vzdržati to šulferajnsko šolo.

In ker zahtevajo torej to, morajo po državnem zakonu tudi dokazati, da imajo 40 za šolo godnih nemških otrok, če hočejo, da jim občina vzdržuje to šolah.

To pa nam je v naglici ostalo v peresu in tako vendar ne bode potreba učenemu želodarju živečemu pod zelenim hrastom nemške „zavednosti“ učiti „obskurnega pisača“ našega lista določil o privatnih šola.

Ker pa nam vsekakor hočejo „Deutsche Stimmen“ izsiliti iz peresa izjavo, jim povemo, da je to vendar le slaba šola, ker je privatna in tudi staršem to na srce polagamo. Kajti to so vse kaker nameravali, da jim povemo, ker so delali take razločke med privatno in javno šolo.

Sicer so pa gospodje udarili tudi na reklamni boben in se poslužujejo v ta namen zvijače, češ, da se bodo v tej šoli otroci samo nemškega jezika naučili in kako da bo to dobro, ako bodo otroci znali dobro nemški, ker se jim bo potem dobro godilo enkrat v življenju.

Pojte, pojte! Ko bi vi to povevedali kakemu Cuckovemu Janezu ali pa Petervafelnovi Neži kje v hribih, bi vam to že verjela. Mi vse tiste pečene tice, katere bodo zletele tem otrokom v nemško brbljajoča usta, spravimo v en žep. Marsikateri starši si mislijo v resnici: „šmentej, dobro je, če otrok dobro zna nemško, pride vsaj k dobremu kruhu.“ Ti starši pa ne vedo, da je to samo slepilo in da se mu bo v tej šoli vcepilo strupa v mlado srce, ga navdahnilo s srdom do vsega, kar ga je mati učila, kar mu mora biti sveto in drago, ga vzgojilo v pristnega slov. janičarja, kateri bo zaničeval enkrat materni jezik in tudi lastno mater. To je glavni namen, da ga odtrgajo slovenski domovini, učenje nemškega jezika, to je le sredstvo v teh šolah v dosego omenjenega namena.

Sicer bo pa ideja glede zdrževanja te šole od strani šišenske občine menda padla na nerodovitna tla in si Šišenčanje, če imajo še količkaj ponosa v sebi, ne bodo pustili dopasti, da bi morali plačevati za par privandranih železniških nemških uslužbencev poleg domače šole še za nemško, katere prav nič ne potrebujemo.

Kajti kako pristni so ti nemški otroci, ki bodo pohajali šulferajnsko šolo, se vidi najbolj iz tega, da marsikateri oče teh otrok ni znal niti besedice nemški, ko je prišel iz kakih hribov k železnici, pri kateri se je končno vsaj toliko naučil, da tolče danes par besed kot miza — tisch, riba — fisch itd. S tem smo se dotaknili tudi druge točke, katero jahajo „Deutsche Stimmen“, ko pravijo, da bo ta šola samo za nemške železniške uslužbence. Vendar o tem drugi pot.

Predno končamo, se moramo vendar še spomniti moža, katerega „Deutsche Stimmen“ niso pohvalile, dasi so železniške uradnike pohvalile, moža, ki je že svoj čas po železniških šinah brusil pete, in strastno po kolodvoru agitiral za šulferajn med železničarji. Ta mož je trgovec Kreutzer in je sedaj postavljen za nekakega gospodarstvenega organa novi šoli. Mož je več v novi šoli kot doma in govori se celo, da leži ponoči v šoli z nabasanim samokresom poleg sebe, če bi ravno hotel kak domačin ta „deutschvölkisch“ hram učenosti naskočiti. Mi pa prosimo slovenske sovaščane, naj imajo sedaj usmiljenje s tem Kreutzerjem, ko ima toliko opravila v šoli in ga naj ne motijo z nakupovanjem v njegovi trgovini, ravnajoč se tudi po geslu „svoji k svojim“, tako bo potem vsaj mogoče, da bo Kreutzer vse svoje moči lahko posvetil šulferajnski šoli in agitaciji. — Končno še nekaj besed „požrtvovalnima“ železniškima uradnikoma Ohmu in Ungerju, katera bosta po zatrdilu „Deutsche Stimmen“ s ponosom gledala na to svojo stvaritev.

Če se slovenski uslužbenec železnice vdeleži shoda v „Narodnem domu, je kaznovan, če govori v službi slovensko, je kaznovan, če pa nemši uradnik zaseja s svojo vsenemško agitacijo prepir v poprej mirno vas, ta naj bi ostal, dasi to organizatoričnemu štatutu železnice dijametralno nasprotuje, brez vsake graje in bi se ga niti v časopisju ne smelo v tej luči postaviti?

Na druga očitanja, ki so skoziinskozi osebna. niti ne odgovarjamo, ker se nočemo ponižati na nivo „Deutsche Stimmen“.

Volilna reforma.

Dunaj, 21. septembra. Odbor za volilno reformo je danes dognal podrobno razpravo o paragrafih 13. do vštevši 16. Debata je bila zelo živahna, glavno besedo sta imela poslanca dr. Tavčar in dr. Vogler. Pri § 13., ki govori o reklamacijskem postopanju, je izjavil posl. dr. Tavčar, da pride vsled odklonitve vseh spremnjevalnih predlogov pri § 12. zopet na površje stara zloraba v reklamacijskem postopanju. Posebno prebivalci južnih dežel, v prvi vrsti Slovenci in Hrvatje v Istri bodo občutili hudo te določbe. Zategadelj hoče pri § 13. rešiti, kar se še da rešiti ter stavi več predlogov glede reklamacijskega postopanja, kakor: došle reklamacije mora občinski predstojnik predložiti politični oblasti v osmih in ne v treh dneh; pismene pritožbe je vlagati v zakonitem roku pri politični oblasti; vse vloge v reklamacijskem postopanju so kolkovine proste; reklamacije iste volilne skupine se smejo vlagati skupno itd. Končno je predlagal, naj se razprava o § 7. obnovi ter zahteval na podlagi iz Pulja mu došlih dopisov, naj se ta § popolni tako, da gažisti brez činovnega reda, razen tehničnega pomožnega osobja in mornaričnih slug, ne dobe ne aktivne ne pasivne volilne pravice.

Posl. dr. Vogler je predlagal, da mora dobiti uradno obvestilo tudi tretja eseba, ako je zahtevala črtanje kakega imena iz volilnega imenika ali vpisanje vanj.

Posl. Kaiser je izjavil, da je treba računati na to, da se v državnozborski volilni red sprejme določba o volilni dolžnosti, potem bo mnogim volilcem na tem, da ne pridejo v volilni imenik, da se odtegnejo volitvi.

Dalje v prilogi.

A končno ne goji zgolj čiste umetnosti niti dvorno gledališče na Dunaju, dasi razpolaga z milijoni. Ako se igrajo ondi igre à la „Jakobsleiter,“ „Heiratsnest,“ „Krieg im Frieden,“ „Sandbank,“ „Klein. Dorrit“ i. dr., potem sme pač vzlic protestom nekaterih teoretikov, ki niso o naših finančnih in personalnih razmerah poučeni, tudi naše pohlevno gledališče uprizarjati taiste burke in glume, ki jih igrata Dvorno in Ljudsko gledališče na Dunaju.

Gotovo je, da bi intendant slovenskega gledališča sam najrajši uprizarjal le literarne in moderne drame; ako bi smel ustrezati svojemu okusu, bi gojil le umetniške reportoare. Žal, da tega ne sme in ne more, ker nima v tak namen niti dovolj osobja, niti dovolj publike, niti zadostnih denarnih sredstev. Zato mora biti v prvi vrsti ekonom, a šele v drugi vrsti umetnik, sicer bi moral zaključiti sezono še pred Novim letom.

Da tudi v Zagrebu ni nič bolje v tem oziru, dokazuje pl Miletić, ki pripoveduje v svoji memoarni knjigi, da so mu bile v vsej izredni množici krasnih umetniških del vendarle „great atraction“ sezon: „Sedem gavranov,“ „Gledališka neumnost,“ „Grof Monte Christo in pa — „Charleyeva tetka!“

Po kakšnih načelih meni torej voditi intendanca slovensko gledališče?

Slovensko gledališče bodi kulturno narodno zabavišče, ki goji slovanski in tuji repertoire, kakršen je v vladajočih razmerah vsaj prav dostojno izvršljiv. V to svrho je potreba predvsem najstrožjega reda, najvzornejše discipline in vse marljivosti in vestnosti angažovanih članov. Ta red pa more vzdrževati le enotno vodstvo, ki izvršuje z neizprosno energijo določbe gledališkega disciplinarnega reda. Kako proteziranje posameznih članov mora biti izključeno in vsako vmešavanje zunanjih vplivov nemogoče. Na napade izza kulis se ne bo prav nič ozirala ter bo, v slučaju potrebe, spontansko sama objavljala v naših glasilih primerna pojasnila.

Slovensko občinstvo pa podpiraj zavod z najmnogobrojnejšim posetom in slovenska kritika z objektivnim, strokovnjaškim poročanjem o predstavah! Ako storé vodstvo gledališča, osobje, kritika in publika svojo narodno dolžnost v polni meri, se nam je nadejati najlepše sezone, odkar obstoja naše gledališče.

Osvetnik.

Zgodovinska povest.

(Dalje.)

XV.

Krištof Zlatopoljec se je čutil osamljenega in zapuščenega, kakor še nikdar v svojem življenju. Vse je žrtvoval svoji osveti, celo Manfredo in Krvosrda, ki sta bila najbližja njegovemu srcu, a ta osamljenost in zapuščenost ga je bolela, kakor da bi bil izgubil največjo svojo oporo.

Nekoliko ga je tolažilo dejstvo, da se Marija Saloma ni dosti zmenila za Manfredo. Dokler je mislila, da Krištof ljubi Manfredo, je bila ljubosumna nanjo in je želela, jo dobiti v svojo oblast. Toda prišla je hitro do spoznanja, da Krištofu ni nič za Manfredo. Izpolnil ji je njeno zahtevo dosti hitro in se ni potem nič več zmenil zanjo. In Marija Saloma je menda vsled tega mislila, da je Krištofu služila Manfreda zgolj za kratkočasje, da pa ga ne veže nanjo nobena srčna vez. To ji je do cela zadostovalo in niti najmanj ni zamerila Krištofu, da si je kupil ljubico in jo vlačil seboj po svetu. Mislila je celo na to, da Manfredo vrne Krištofu, zakaj, o tem je bila prepričana, da ji Manfreda ni nevarna, dočim bi kaka druga ljubica lahko poskusila se polastiti Krištofovega srca in izpodriniti Marijo Salomo. Prav za slučaj, da bi si Krištof izbral novo ljubico za kratek čas, si je Marija Saloma pridržala Manfredo, češ, v takem slučaju mu vrnem dekleta, ki meni ni nevarno, prisilim Krištofa, da odslovi nevarno tekmovalko.

Spričo takega mišljenja je naravno, da je Marija Saloma posvečala Manfredi le malo pozornosti. Pustila jo je celo, da je nosila moško obleko. Manfreda se je ves dan brez dela potikala po predsobah in je imela le eno bolost, da sta jo Adam Kolovški in njegov prijatelj Bosio vedno zasledovala s svojimi ljubezenskimi ponudbami. Krištof tega ni dolgo zapazil in je bil vesel, da je Marija Saloma, ki jo je poznal kot ošabno in neusmiljeno, pustila Manfredo v miru in se ni zanjo zmenila.

Nekega dne je prišel Nikolaj Kolovški obiskat svojo rodovino in je pri ti priliki povabil Krištofa na zaupno posvetovanje. Razvedelo se je bilo, da je Krvosrd pridobil mnogo plemičev, da priskočijo Kamničanom na pomoč ter poskusijo ž njimi premagati Nikolaja Kolovškega in potem ponuditi cesarju in patrijarhu mir. Posebno je Nikolaja razburila vest, da se je končno tudi Gašpar Khisel pridružil Kamničanom in njihovim zaveznikom. Gašpar Khisel je bil eden najmogočnejših velikašev cele dežele, ki se je proslavil v brezštevilnih bojih in je bil Nikolaju nevarnejši, kakor vsi drugi plemiči.

Krištof je dobro vedel, kako mogočen in nevaren sovražnik je in uvideval je, kako velike skrbi dela Nilaju Kolovškemu, a vendar je bodril svojega prijatelja, naj ne izgubi poguma, ker je to zadnja ovira, ki jo ima premagati, če hoče stopiti med prve velikaše celega cesarstva.

Obupno kričanje iz bližnje sobe je prekinilo to posvetovanje. Krištof in Nikolaj sta tekla gledat, kaj se godi, in sta v eni sosednih sob našla Manfredo, vso razburjeno in trepetajočo, ko je slonela v kotu z bodalom v roki. Blizu nje je stal Andrej Bosio, ves zasopel, kakor človek, ki je dolgo tekel, na drugi strani pa je temnih pogledov, z izrazom največjega srda Bosia in Manfredo motril Adam Kolovški.

Ko sta vstopila v sobo Krištof in Nikolaj, so se odprla še druga vrata, in prihiteli sta gospa Katarina in Marija Saloma. Tudi njiju je bilo privabilo obupno klicanje.

Minister baron Bienerth je izjavil, da za sedaj take določbe ni v načrtu, morda se izreče za volilno obveznost odsek v poznejšem času.

Posl. Ivčević je predlagal, naj se črta določba, da bi bilo za reklamacije treba prinesti dokumentov.

Pri glasovanju je bil § 13. vladnega načrta sprejet z neznatnimi spremembami.

Pri § 14. je predlagal posl. dr. Vogler, naj volilne legitimacije izdajajo državni organi, dostavljajo pa se naj po pošti. Predlog je bil odklonjen, sprejet pa § v obliki vladnega načrta.

Pri §§. 15. in 16., ki govorita o volitvah in volilnih komisijah, je govoril zopet dr. Tavčar ter stavil spreminjevalne predloge, ki pa so bili odlonjeni.

Prihodnja seja bo v ponedeljek

Nagodbena pogajanja z Ogrsko.

Dunaj, 21. septembra. Glavne gospodarske zahteve obeh vlad v nagodbenem pogajanju so: Ogrska vlada zahteva namesto pogodbe zvezo, ločitev užitninskega davčnega zistema in koncesije glede konverzije ogrske rente; stališče avstrijske vlade pa je: ločitev carinskih dohodkov, kar bi pomenilo za Ogrsko 10 milijonov izgube.

Macedonski Rumuni pri kralju Karlu.

Bukarešt, 21. septembra. Kralj Karel je sprejel v Sinaji 150 Rumunov iz Macedonije ter se dolgo časa razgovarjal ž njimi o položaju Rumunov v Macedoniji in o ondotnih odnošajih. Na pripombo deputacije, da bi radi imeli rumunskega škofa v Macedoniji, je odgovoril kralj: „Po sultanovi dobrotljivosti se bo tudi ta pravična želja izpolnila.“

Dogodki na Ruskem.

Stolypinovo stališče.

Moskva, 21. septembra. Na moskovski banki je krožila včeraj vest, da Stolypin v najkrajšem času odstopi, na njegovo mesto pa pride Durnovo.

Strahovlada v Varšavi.

Varšava, 21. septembra. Bivšega poslanca dume, Ostrowskega, je vojaška patrulja brez vzroka strahovito pretepla. Grof Tyszkiewicz je takoj odšel v Petrograd ter se osebno zaradi tega pritožil v ministrstvu notranjih zadev. Minister je obljubil, da bo zadevo preiskal. — Vrhovni gubernator je zatrl časopis „Przeglond Polski“. — V neki kleti je našla policija osem bomb, mnogo razstreljiva, revolverjev in revolucijskih proklamacij. Vse prebivalce dotične hiše je policija zaprla.

Revolucija v baltiških pokrajinah.

Petrograd, 21. septembra. V Rigi so našli nemškega tovarnarja Hülsena umorjenega v tovarni.

Vojno sodišče v Mitavi je obsodilo vse tri morilce grofa Lamsdorffa vsakega v dvanajstletno prisilno delo. Splošno so pričakovali smrtno obsodbo.

V Rigi so vdrle v stanovanje trgovca Kanepa tri ženske ter z revolverji v rokah zahtevale denar. Policija je vse tri roparke prijela. — Pri splošnih hišnih preiskavah po mestu je dobila policija mnogo bomb, streljiva in orožja. 45 članov revolucijskega odbora je zaprla.

Nagla sodba v Odesi.

Odesa, 21. septembra. Revolucijonar Tarlo je pri zasledovanju ustrelil dva policaja. Policaji so streljali ter ga smrtno ranili. Nezavestnega so prinesii v bolnišnico, nato pa pred vojno sodišče, ki ga je obsodilo na smrt. Preden se je sploh zavedel, so ga že ustrelili.

Državne finance.

Petrograd, 21. septembra. Državne finance za prvo letošnje polletje so sledeče: redni dohodki 880 milijonov, izredni dohodki 257 milijonov, redni izdatki 873 milijonov, izredni izdatki 315 milijonov rubljev. Skoraj vse panoge izkazujejo večje dohodke kot v istem času lanskega leta, monopol na žganje izkazuje celo 41 milijonov rubljev več kot lani.

Kmečki izgredi.

Petrograd, 21. septembra. Ker so policaji v Multanu zaprli nekega agitatorja, ki je ščuval rezerviste k uporu, napadli so kmetje policaje ter jih sedem ubili, državnega komisarja pa hudo ranili.

Volitev novega vladarja v Brunšviku.

Berolin, 21. septembra. Danes je bil sklican deželni zbor k izrednemu zasedanju zaradi volitve novega vladarja. Takozvani vladarski svet pa je volitev novega vladarja odgodil za tri mesece. Vojvoda Kumberlanški sploh ne pride v poštev pri prestolonasledništvu.

Ločitev cerkve od države na Francoskem.

Pariz, 21. septembra. Papež je preklel in izobčil iz katoliške cerkve Henri des Houxa zaradi njegovih agitacij za ustanavljanje verskih občin v zmislu zakona o ločitvi cerkve od države. Ista kazen zadene vse, ki bi se udeleževali enakih agitacij. Dosedaj je ustanovljenih sedem verskih občin proti volji škofa in papeža.

Cerkvena politika na Španskem.

Rim, 21. septembra. Ako papež ne posvari kmalu španskih škofov zaradi njihovih pastirskih pisem proti civilnemu zakonu, izroči vlada vsa tozadevna pastirska pisma vrhovnemu sodišču, da postopa proti škofom po kazenskem zakonu zaradi ščuvanja proti vladnim naredbam. Minister notranjih zadev pripravlja nov društven zakon, ki bo naperjen proti samostanskim redom.

Obrtni vestnik.

Gostilničarski obrt in obrtna reforma. Med tiste obrte, katere zadenejo nameravane izpremembe obrtnega reda, spada tudi gostilničarski obrt. Razprava o premembi obrtnega reda je bila že v zadnjem zasedanju državnega zbora v poslanski zbornici končana. Izpremembe obrtnega reda, sklenjene po poslanski zbornici, pridejo v kratkem na razpravo v gosposki zbornici. Nadejati se je, da sklepom poslanske zbornice pritrdi gosposka zbornica in na ta način pospeši uveljavljenje novih obrtnih določb. Izpremembe, ki se tičejo specialno gostilničarskega obrta, so dokaj važne in utegnejo ugodno vplivati na obrtno prakso, zlasti glede podeljevanja gostilniških koncesij ter glede dovoljevanja premeščati gostilne v druge lokale. Po obstoječih določbah, je obrtni oblasti pri prošnjah za nove gostilniške koncesije, kakor tudi pri prošnjah, da se sme premestiti že obstoječa gostilna v drug lokal, vprašati občino za njeno mnenje. Ako ugovarja občina ugoditvi takih prošenj, pa obrtna oblast navzlic temu ugodi prošnji, gre občini pravica pritožbe na deželno vlado ter v primeru, da deželna vlada odloči tako, kakor obrtna oblast prve stopnje, tudi pravica, pritožiti se na ministstvo, dočim stranka v primeru, da je bila njena prošnja odbita v dveh inštancah, nima pravice vlagati priziv na tretjo inštanco. Pritožba občine ima odložilno moč, to se pravi, da navzlic ugodni rešitvi prošnje, stranka ne sme pričeti z izvrševanjem obrta, dokler ne odloči višja inštanca o podani pritožbi. Tudi po obrtni noveli ostane občinam ta pravica ohranjena. Hkratu pa se pritegne še nov faktor, ki bode odločilen v predmetnih vprašanjih.

Gostilničarji so že leta in leta po svojih organih in v svojih zastopih dokazovali potrebo, da se glede izdajanja novih koncesij ne sme ozirati le na mnenje občine, ki po mnenju gostilničarjev ne more stvarno dovolj presojati, ali je dana potreba za novo koncesijo ter ali kaže dovoliti premestitev v drug lokal. Do besede in do veljave naj pridejo tudi obrtne zadruge, ki so sestavljene iz obrtnikov — strokovnjakov. Na shodu gostilničarjev, ki se je vršil leta 1902. na Dunaju in so se ga udeležili delegati vseh provinc, se je formulirala ta zahteva popolnoma določno. Gostilničarji reklamirajo za obrtne zadruge pravico, da se jih vpraša za mnenje v vprašanjih, o katerih je govor, ter da se jim prizna nadaljna pravica pritožbe z odložilno močjo, ako bi obrtno oblastvo odločilo proti izjavi prizadete obrtne zadruge. Ker obrtniki vsled dolgoletnih izkušenj vedo, kako obrtna oblastva le prerada bagatelizirajo obrtne zadruge, ker jim je znano, kako malokdaj se upošteva mnenje, ki ga je izrazila obrtna zadruga, pa naj bo še tako in dobro utemeljena, so se gostilničarji takoj postavili na stališče, da bi jim prav malo ali nič ne koristilo, ako se jim prizna le pravica, da povedo svoje mnenje, če se jim ne da garancije, da se bode njih mnenje resno upoštevalo. Taka garancija pa more obstojati le v tem, da se obrtniškim zastopom zagotovi pravica pritožbe in sicer z odložilno močjo. Dasi je imela prav ta zahteva gostilničarjev mnogo ostrih in odločnih nasprotnikov, češ, da bodo gostilničarji v svojih zadrugah nalašč ter iz nagajivosti delali ovire podelitvi novih, čeprav potrebnih koncesij, ker jim je naravno na tem, da se ne pomnoži število njih konkurentov, so vendar gostilničarji in hkratu tudi kavarnarji, saj gre pri teh v bistvu za isto zadevo, popolnoma prodrli s svojimi postulati, kajti obrtna novela, kakor jo je sklenila poslanska zbornica v svojem zadnjem zasedanju, določa izrecno, da je ob prošnjah za nove gostilniške, kavarnarske in žganjetočne koncesje, kakor tudi ob prošnjah, da se dovoli preselitev obstoječe gostilne in kavarne, vprašati obrtnemu oblastvu za mnenje ono pristojno obrtno zadrugo, katere člani so gostilničarji: v okrajih, kjer obstoji posebna gostilničarska zadruga, torej to zadrugo; v krajih pa, kjer obstoji le kolektivna zadruga, ki druži v eno celoto obrtnike raznih strok, pride do besede ta kolektivna zadruga, ali to le v primeru, ako je po štatutih te zadruge prištevati zadrugi gostilničarje in kavarnarje kot člane.

Specijalno pri nas na Kranjskem imamo le eno gostilničarsko zadrugo in sicer v Ljubljani. Izven Ljubljane ne obstoji nikjer več strokovna zadruga za gostilničarje in kavarnarje, marveč pripadajo gostilničarji kolektivnim zadrugam. Jasno je vsakomur, da je prav v tem vprašanju za gostilničarje same največje važnosti, če imajo lastno strokovno zadrugo, kajti le v tem primeru more zadruga z zadostnim povdarkom zavzemati se za stanovske in gospodarske interese svojih članov, kajti pri kolektivnih zadrugah, ki spajajo razne obrtne branže, posamezen obrt ne more priti prav do veljave; za stanovski interes posamezne obrtne branže ostali zadružni člani nimajo potrebnega zanimanja in tudi ne zadostne vneme. Že v takih zadrugah bode za gostilničarje težje, uveljavljati svoje želje. V krajih pa, kjer sploh ne obstoje obrtne zadruge, ali pa glasom statutov gostilničarji ne morejo biti člani zadruge, bi ostala pravica, ki jo obeta obrtna reforma obrtnim zadrugam, za gostilničarje brez vrednosti, ker nimajo zadružne organizacije. Zopet razlog, da se je popolnitve in vdovršitve nedostatne, pomankljive in brezciljne obrtne organizacije na Kranjskem, lotiti z vso resnostjo.

Velika pridobitev za gostilničarje pa obstoji v tem določilu obrtne novele, da je obrtnim zadrugam zajamčena pravica pritožbe z odložilno močjo. Ako obrtno oblastvo podeli novo koncesijo ali dovoli preselitev obstoječe gostilne v kak drug lokal, dasi se je obrtna zadruga v svojem, pravočasno vloženem poročilu izrekla zoper podelitev, odnosno zoper preselitev, ima obrtna zadruga pravico, tekom 14 dni vložiti pritožbo na višjo instanco ter ima njena pritožba odložilno moč. Na ta način je dano jamstvo, da bodo obrtna oblastva prisiljena vpoštevati mnenje obrtne zadruge; poskrbljeno je, da ne bodo oblastva s priljubljeno mogočnostjo polagala „med spise“ izjav obrtnih korporacij, ker se jim bo bati vedno pritožbe in vsled pritožbe „nosov“ višje instance. Mogoče od strani deželne vlade ne toliko, kajti tam še vladajo stari nazori „o vladanju“ in stara „vladna mogočnost“. Pri ministrstvih pa že veje drug veter, spoznavanje pridobiva veljavo, da se je treba ozirati na gospodarske interese in potrebe ter da se s produktivnimi stanovi ne sme pometati. Seveda bodo morale obrtne zadruge s svoje strani ob oddaji svojega mnenja postopati premišljeno in z vso vestnostjo. S stvarnimi in dobro utemeljenimi izjavami si pridobe ugled in spoštovanje; če bi izjave narekovala le sebična zavist in stremljenje zavirati vsak napredek, bi bila v kratkem izgubljena vsa vpoštevnost.

Z ostalimi postulati, da se v obrtnem zakonu normira sposobnostni dokaz za gostilničarski obrt ter da bi bila dovoljena prodaja alkoholnih pijač le gostilničarjem, odnosno kavarnarjem, gostilničarji niso prodrli. Prvi zahtevi se utegne ugoditi potom ukaza ministrstva, čim stopi v veljavo obrtna novela; druga zahteva pa nima upanja. Spričo dejstva, da se v obrtni praksi pri vzakupdajanju gostilniških in žganjetočnih koncesij prelaksno postopa, spričo dejstva, da vsled tega obstoji v mnogih krajih prava kupčija z gostilniškimi koncesijami, spričo okolnosti, da imajo nekateri imetniki koncesij stalne rente iz posesti gostilniških koncesij, katerih se sploh ne poslužujejo za lastni obrt, se nam zdi čudno, da gostilničarski zastopi niso poskrbeli o pravem času za to, da bi ob posvetovanju obrtne reforme v poslanski zbornici prišlo na razgovor to pereče vprašanje ter se uvedla zakonita sredstva proti taki zlorabi koncesij, ki onemogoča zmožnim ljudem, priti kdaj do lastne koncesije. **A. N.**

Glasovi z Jesenic.

Zadnja občinska seja, z dne 18. t. m. se je vršila v znamenju klerikalnih fraz in osebnega napadanja. Nekdanja pobratima Zabukovec in Pongratz sta si skoraj skočila v lase in le veliki županovi odločnosti se je zahvaliti, da se nista stara politična prijatelja do skrajnosti sprla. Sploh je bilo opaziti v klerikalnem taboru veliko bojevitost in le težko kakor srboriti šolski paglavci so se dali ukrotiti naduti vročekrvneži. Zabukovec je hotel napadati župana, pa sam ni vedel zakaj. Pomagal mu je Čebulj, ki se je zopet menda že tretjič spravil na obrtnega nadzornika, ker o drugem sploh ne ve govoriti. Slednjič so klerikalni junaki umolknili, ker so menda uvideli, da se bojujejo za — oslovo senco.

Socijalni odsek je bil kriv razburjenosti pri Zabukovičevi kliki. Že enkrat smo poudarjali, da je vsaka nestrpnost v tem oziru neumestna in če dela Zabukovec za socijalni odsek s tako silo, moramo priti do prepričanja, da mu ni toliko za stvar nego za strankarsko reklamo. Župan ni storil dosedaj ničesar protizakonitega in tudi ničesar, da bi se mu moglo očitati, da ni delal v duhu socijalno mislečega moža. Postopal je popolnoma nepristransko in je bilo edino na mestu, da čaka odločbe višje inštance, da se mu potem ne bodo metala polena pod noge od druge strani.

Zabukovec pa je pokazal s svojim nesramno izzivajočim napadanjem na župana, da je le navaden agitator klerikalne stranke, in je vse njegovo delovanje za delavstvo le pesek v oči. Ako si mož predstavlja delovgnje klerikalnega občinskega odbornika v šikaniranju in napadanju župana, ki noče slepo drveti za njim, potem bodo tudi napredni slovenski odborniki izvajali konsekvence ter postopali čisto na enostaven način, da odklonijo vsak predlog, ki pride iz klerikalnih ust, pa naj bo dober ali slab. Mi smo za mirno in resno delo vedno vneti, če pa bomo videli, da se hoče terorizirati in nasiljevati, potem ne poznamo več šale. Bati se nimamo nikogar in se tudi boja ne strašimo, pa naj pride od te ali one strani. Toliko v pojasnilo, da se bolje poznamo.

Bojeviti dnevi se zopet bližajo jeseniški občini. Imamo nekaj ljudi, ki sploh ne morejo živeti brez razgrajanja. Skušnje zadnjega časa jih še niso spametovale in jih hočejo na vsak način dobiti še nekaj po trdih buticah. Gospodje Zabukovci e tutti quanti, z glavo skozi zid ne gre in ne gre.

Podžupan za šest kron. Mi smo vedno zatrjevali, da je najpožrešnejši človek na svetu farovški podrepnik, ki niti stopinje ne naredi brez plačila. Pri zadnji občinski seji se je to zopet na prav sijajen način pokazalo. Podžupan jeseniški, torej nekaj popolnoma nepotrebnega in celo protizakonitega, znani klerikalec in fajmoštrov petoliznik Romavh je vložil na županstvo dopis, kjer zahteva mesečno 6 kron plačila za svoje podžupanovanje, češ, da mora nadzirati občinska pota. Kakor prebrisan klerikalec je znal takoj porabiti priliko, da odere občino za par kronic. Odbor mu je to velikodušno dovolil, da se mu ne vsuši nenasitna bisaga. Kaj ko bi bili klerikalci popolni gospodarji občine, to bi bilo odiranja brez konca in kraja. Bog vam daj srečo oča Romavh pri teh krvavo zasluženih denarcih.

Vse prošnje za gostilniško koncesijo so bile odbite pri občinski seji. Gostilnic imamo zlasti na Jesenicah več kot odveč in bi bila občina dolžna rekurirati proti določbi glavarstva, če bi okrajna oblast preko občine dovolila otvoritev nove nepotrebne gostilne na Jesenicah.

Osobni promet se je zdatno zmanjšal na novi progi, kar se vidno opaža tudi na našem kolodvoru in se povsod vidi, da je konec poletne sezone in ni več pravega tujskega prometa.

Veselica požarne brambe se je, kakor je bilo pričakovati, nad vse slabo obnesla. Krivda temu pa je le v občini skrajno nepriljubljeni načelnik slaboglasni Krivec.

Občinski arhiv je preiskaval pred kratkim profesor Komotar iz Kranja. Našel je nad tristo let stare spise v neki skrinji v poslopju gasilnega doma. Vse je bilo že popolnoma zanemarjeno in pozabljeno.

Obrt za pokopavanje mrličev hoče ustanoviti neki podjetnik iz Škofje loke. Tozadevna prošnja v nemškem jeziku je došla tudi na občinski odbor, ki pa je izjavil, da bi se to podjetje na Jesenicah ne rentiralo in je kot tako nepotrebno.

Slovenskih otrok baje ne bodo jemali v šulferajnsko šolo. Nas mora to seveda le veseliti, samo če bo tudi res!

Letnih 50 kron bodo morali odslej plačevati vsi tisti gostilničarji, ki imajo v svojih gostilnah velike godbene avtomate za ples.

Glasovi iz Idrije.

— Bleda zavist ne da miru našim klerikalcem ne ponoči, ne podnevi. Strašno jih jezi, da si je „Okrajna hranilnica in posojilnica v Idriji“ postavila krasen dom, njihov zavod pa vkljub vsej agitaciji ne more nikamor naprej. Sicer je obče znano, da okrajna hranilnica ni izključno v narodno-naprednih rokah, ampak da imajo klerikalci celo večino v odboru, toda klerikalcem zadošča, da ne dela klerikalne politike in zato bi jo radi ugonobili. Ustanovili so nebroj konkurenčnih zavodov po idrijski okolici, in celo v mestu samem, ali okrajna hranilnica še vedno cvete in upamo, da se ji bo v novih prostorih še bolje godilo. To napredovanje pa klerikalce silno peče. Ker s konkurenco niso ničesar opravili, bi radi napredujoči zavod ugonobili s svojimi blagoslovi. Da bi klicali božji blagoslov na nasprotni in od njih toli sovraženi zavod, kdo bo to verjel? Sicer bi bil pa v resnici prizor za bogove, ko bi dekan ali Osvald novo poslopje blagoslavljal z eno roko, z drugo bi pa figo držal v žepu. Osvald si je vse to že tako lepo predstavljal v duhu, pa mu je poredni Tinče štreno zmešal. Zato tako hi-

---

Ko je Manfreda zagledala Krištofa, je zavrisnila in je hotela steči k njemu, a Krištof ji je z zapovedujočo gesto ukazal, naj ostane na svojem mestu.

Kaj se je bilo zgodilo, so vsi navzočni pač takoj uganili. Tudi Nikolaj, saj mu je bilo znano, kdo je Manfreda in kako skušata Adam in Bosio pridobiti si njeno ljubezen. Toda prekanjenemu možu ni kazalo, da bi nastopil kot oče in poglavar družine ter pripoznal, da ve vse. Hotel je, naj ima Marija Saloma kar največ vpliva na Krištofa in zato je sklenil, da prepusti uredbo te stvari njej in se dela, kakor bi ne vedel, za kaj se gre.

„Kaj si za svoje igre in zabave niste mogli izbrati pripravnejše sobane?“ je šegavo vprašal Nikolaj: „Idite vendar v obednico — tam se lahko podite, kolikor hočete. Jaz in moj prijatelj imava važne pogovore in želiva imeti mir.“

Na to se je obrnil h Krištofu, in mu rekel:

„Čez uro lahko nadaljujeva svoje posvetovanje, zdaj grem gledat nove konje, ki so jih davi pripeljali.“

Po teh besedah je hitro zapustil sobo in si zadovoljno mel roke, da

nemu razgovoru. Komaj so se bila vrata za njim zaprla, je Marija Saloma pohitela sredi dvorane in se postavila pred brata in njegovega prijatelja.

„Kaj sta tu počenjala?“ je vprašala osorno: „Kaj sta hotela mojemu pažu? Ali sta ga žalila, ali storila še kaj hujšega? Nekaj posebnega je moralo biti, sicer bi ne bil Manfred klical tako obupno na pomoč. Ali mar mislita, da smeta z mojimi ljudmi delati kar hočeta in da ne vem, na koga se naj obrnem, da vaju kaznuje?“

„Plemenita gospodična,“ je vskliknil Krištof z večjo presrčnostjo, nego je bilo umestno, „nihče se ne bo nekaznovano dotaknil vaših ljudi, če meni poverite, da krivce kaznujem.“

Marija Saloma se je naglo obrnila. Spoznala je hipoma, da je Krištofu vendarle veliko več za Manfredo, nego je mislila sodeč po njegovem vedenju. Tudi Krištof je koj uganil, kaj misli Marija Saloma in spoznal, da se je prenaglil. Zato je hitro dostavil:

„Sicer pa mislim, da je najbolje, če velikodušno odpustite Adamu in Bosiu, saj njiju pregreha ni tako velika, da bi bila vredna tolikih be-

navsko vzdihuje v sobotnem „Slovencu“, da Tinče ne pusti blagosloviti novega poslopja. Gosp. Lapajne, preveč verujete na vraže, le dajte le blagosloviti hranilnico, pa še svojo hišo povrhu, bodo vsaj ljudje videli, da dandanes niti blagoslovi zlobnih duhovnikov ne morejo škodovati!

— Prav po nepotrebnem napada zadnji „Naprej“ čitalnico in gotove osebe. Zaradi dobre stvari bi si želeli, da bi v prihodnje ti napadi izostali. G. Kristan ne sme pozabiti, da ima „Narodna čitalnica“ pogodbeno pravico do svojih sedanjih prostorov, katere pravice jim s silo ne more vzeti nobeno zabavljanje. Zato pa naj mirno čaka, da zadeva dozori in naj ne meče polen pod noge onim, ki bi radi in ki hočejo vse potrebno ukreniti, da se bodo čitalniški prostori vporabljali v občno korist.

— Na mestni višji realki se je letos vpisalo skupaj 225 dijakov in sicer v pripravljalni razred 35, v I. razred 49, v II. razred 34, v III. razred 37, v IV. razred 24, v V. razred 25 in v VI. razred 21. Za začetek pač zadostno število, z ozirom na ugodnosti, ki se nudijo dijakom ravno v našem mestu, pa gotovo premajhno!

Dnevne vesti.

V Ljubljani, 22 septembra

— **Dr. Tavčar oškoduje koroško stvar,** tako stoka sedaj hinavsko „Slovenec“, ko je dr. Tavčar, uvažujoč sklepe predvsem koroških in štajerskih Slovencev, v odseku za volilno reformo odločno nastopil proti vladnemu načrtu, s katerim bi bili, ako se izvede, pokopani za vedno koroški Slovenci in s katerim bi se zadala slovenskim Štajercem največja krivica. Koroški Slovenci so na neštetih političnih shodih javno in odločno pozvali vse slovenske poslance, naj pričnó z obstrukcijo proti vladni predlogi, ako se le-tane spremeni v toliko, da se dasta slovenskim Koroščem dva gotova mandata; prav tako je dal tudi zaupni shod v Mariboru in vsi drugi politični shodi na Štajerskem slovenskim poslancem direktivo, naj brezobzirno obstruirajo volilno reformo, ako se ne da Slovencem na Štajerskem osem mandatov in ako se celjskemu mestnemu volilnemu okrožju ne pridružijo tudi slovenski trgi. Vlada je nasprotna tako koroškim, kakor štajerskim slovenskim zahtevam, s tem je v smislu sklepov koroških in štajerskih Slovencev določena tudi pot, po kateri morajo hoditi, pot obstrukcije proti vladni volilni preosnovi. Uvažujoč torej sklepe ne samo svoje stranke, nego v prvi vrsti tudi odločne pozive koroških in štajerskih Slovencev je dr. Tavčar pričel v odseku za volilno reformo ne s pravo obstrukcijo, nego s stavljenjem stvarnih spreminjevalnih predlogov. Prave obstrukcije sam, to je jasno, ne more voditi; tudi če bi ga Šusteršič podpiral, bi s tem ne bilo vse doseženo, ker na dr. Ploja v tem slučaju absolutno ni misliti, dasi bi on kot predsednik volilnega odseka lahko znatno podprl tudi obstrukcijsko akcijo. Da-li bo torej ta obstrukcija dr. Tavčarja uspešna, ne vemo, to pa vemo, da bi se vlada takoj jela s Slovenci pogajati, ako bi se tej „obstrukciji“ pridružili tudi oni poslanci v odseku, ki so člani Šusteršičevega kluba. In ako bi ta „obstrukcija“ ne dosegla ničesar drugega, kakor da razbije to vladno volilno reformo, bi bilo s tem že dovolj doseženo, saj so vsi obmejni Slovenci glasno izjavili, da raje nobene volilne reforme, kakor tako! Dr. Tavčar se je postavil na to stališče in v svojem govoru naglašal, da je zagovornik splošne in enake volilne pravice in da je odločno proti vladni volilni reformi že zaradi tega, ker je prepričan, da v najkrajšem času mora priti druga volilna reforma, ki bo slonela na načelih enakosti in bo bolj pravičen nam Slovencem, kakor je sedanja. To je gotovo pravilno stališče. Seveda na to stališče se ne bosta postavila niti dr. Šusteršič niti dr. Ploj, ker sta obadva angažirana za to vladno volilno reformo in ker so za nju najbrže že pripravljena visoka odlikovanja, ako se izvede ta predloga. Zato tudi ne bosta ganila s prstom, o tem smo trdno prepričani, da bi se vladni načrt glede nas Slovencev popravil, iz enostavnega vzroka, ker bi s tem lahko prišla v nevarnost vladna volilna preosnova, s tem pa bi splavala po vodi tudi pričakovana odlikovanja. Vpoštevaje to smemo upravičeno trditi, da bo vsa krivda zadela samo Šusteršiča in Ploja, ako se bo volilna reforma glede nas Slovencev sprejela v tej obliki, kakor jo je sedaj odobril odsek! „Slovenec“ naj bo torej lepo tiho in naj ne zavija hinavsko oči, češ, dr. Tavčar oškoduje koroško stvar, saj ve vsa slovenska javnost, v katerih osebah je treba iskati škodljivcev narodne stvari na Koroškem! Kar se tiče poniževanja kranjskih županov, ki se ga je baje zakrivil po zatrdilu „Slovenčevem“ dr. Tavčar v svojem govoru, konštatujemo resnici na ljubo, da o kakem poniževanju ne more biti niti govora, o čimer se lahko vsakdo prepriča, ako pazno in brez politične animoznosti čita dotični govor. Dr. Tavčar je samo predlagal, naj se specialna evidenca o volilnih imenikih izroči političnim organom. Ali se s tem ponižujejo župani? Šusteršič je seveda takoj vstal in z emfazo jel deklamirati, da je dr. Tavčar v svojem govoru hotel ponižati kranjske župane, za Šusteršičem je pa seveda moral takoj pricapljati „Slovenec“. Da se spozna vsa Šusteršičeva hinavščina, konštatujemo, da je Šusteršič skoro na to, ko je vpil o „poniževanju“ kranjskih županov, glasoval za predlog dr. Ivčevića, v katerem se izreka županom ostra nezaupnica. Zakaj o tem glasovanju dr. Šusteršiča tako previdno molči poštenjakovič „Slovenec“?

— **Komuniké izvrševalnega odbera narodno-napredne stranke,** ki smo ga včeraj priobčili, je deloma pomanjkljivo stiliziran, kajti izvrševalni odbor je dr. Tavčarja brezpogojno pozval, naj obstuira vladni krivični načrt volilne reforme.

— **Nov udarec za obmejne Slovence.** „Mir“ piše pod tem naslovom: Kakor strela z jasnega je zadel vso politično javnost predlog poljskega poslanca Starzynskega, ki ga je podal v petkovi seji odseka za volilno reformo, in kateri meri na razširjanje delokroga deželnih zborov, na deželno autonomijo (samoupravo). Povdarja se, in to je storil tudi ministrski predsednik Beck, da ta predlog hoče le nekako natančnejše zarisati meje med delokrogom deželnih zborov in državnega zbora, toda bodisi že kakor hoče, poslanec Starzynski je predlagal, da naj se odstopijo zadeve deželne kulture deželnim zborom, nadalje pa ravno tako **postavodajstvo v ljudskih in srednjih šolah ter ureditev jezikovnega vprašanja pri nižjih in srednjih uradih.** Ta predlog je velikanskega pomena za nas obmejne Slovence, zlasti pa koroške. Ni torej dovolj, da nas hočejo z volilno reformo uničiti, treba je bilo še tega, da bomo tembolj gotovo popolnoma mrtvi. Naj se pri nas na Koroškem izroči šolstvo in jezikovno vprašanje v uradih našemu deželnemu zboru, potem je slovenskemu narodu in njegovemu jeziku na Koroškem odklenkalo za vselej. Kaj bo pač mogel naš edini slovenski poslanec doseči proti 42 nemškim, ki bodo že poskrbeli zato, da bo slovenščina popolnoma izginila iz javnosti! Da bi pa bili tudi v drugih obmejnih slovenskih pokrajinah slovenske manjšine izročene na milost in nemilost nemškim, oziróma italijanskim večinam, je jasno kot beli dan. Ta predlog, ako bi se sprejel, je v resnici narodna smrt obmejnih Slovencev! Zato pa smo se tembolj čudili, da pri glasovanju o predlogu poslanca Starzynskega, da naj se v svrho poročanja o tem predlogu izvoli poseben odsek, ni bilo navzočega razun načelnika odsekovega, dr. Ploja, **niti enega slovenskega, oziroma jugoslovanskega poslanca!** V tako važnih časih bi bila pač sveta dolžnost naših poslancev, da se udeležujejo sej, sicer jih mora zadeti opravičena graja, da v najvažnejših trenotkih zanemarjajo svoje dolžnosti. Povdarjamo, da je bil predlog sprejet z 21 proti 19 glasovi. Ako bi bili trije jugoslovanski odsekovi člani (dr. Šusteršič, Vujatović, dr. Ivčević) navzoči in bi bili glasovali proti predlogu, bi bil predlog odklonjen. Z vso upravičenostjo smemo torej pričakovati, da se ti gospodje poslanci javno in jasno izjavijo o svojem postopanju v tej zadevi.

— **Predrzna laž.** Dr. Šusteršič je v četrtkovi seji odseka za volilno reformo polemiziral z dr. Tavčarjem ter pri tej priliki pokazal, da ima drznejše čelo kakor najbolj zakrknjeni bandit. Rekel je namreč, da hodi mnogo v cerkev, a še ni nikdar slišal v cerkvi niti besedice o politiki. Vsekako je dr. Šusteršič izgovoril skrajno predrzno neresnico: ali sploh ni res, da bi hodil kedaj k pridigam med latinsko mašo seveda ni politike — ali pa je računal na okolnost, da ga razun njega in dr. Tavčarja itak ni v odseku poslanca, ki bi mu bile znane zlorabe prižnic na Kranjskem.

— **O nečuvenem poslovanju škofa Bonaventure** proti bogoslovcu Kalanu „Slovenec“ dosedaj še ni odprl ust, kar dovolj izpričuje, da je dotično naše poročilo povsem avtentično in resnično. Gospodom okrog škofovega lista je seveda neprijetno, da je prišla v javnost ta veleznačilna afera, ki v bengalični luči osvetljuje škofa in njegovo „apostolsko“ delovanje. Do sedaj je „Slovenec“ vedno tajil, da bi bil škof odločilno vplival na politično delovanje podrejene mu duhovščine, odslej tega ne bo več mogel storiti, ko se je s Kalanovim slučajem razkrinkal, da je gonilna moč vse podivjane farške politike škof Anton Bonaventura sam. Popolnoma v tem slučaju pa tudi ne bodo mogli molčati „Slovenčevi“ redakterji, ker bi sicer s svojim molkom sami obsodili svojega najvišjega političnega šefa škofa. Zato smo prepričani, da bo „Slovenec“ še danes, ko je že prišel nekoliko k sapi, priobčil dolgovezen članek, v katerem bo s pomočjo liguorijanske morale skušal oprati Antona Bonaventuro. In prav nič se ne bodemo čudili, ako si bodo klerikalni poštenjaki pomagali s tem, da bodo blatili škofovo nedolžno žrtev — Kalana. Toda ako mislijo, da bodo s tem preslepili javnost, se zelo motjo, bomo že poskrbeli zato, da se zadeva vsestransko pojasni, če bo treba, še z novimi podatki!

— **„Slovenec“** je v svoji včerajšnji številki med ljubljanskimi novicami poročal, da je o imovini glasovitega Karla Seliškarja otvorilo deželno sodišče konkurz. Pri tem ni hotel zamuditi prilike, da se ne bi obregnil ob mestno občino ljubljansko in njenega pravnega zastopnika v tej zadevi. Pisal in poročal je namreč, da bi pravni zastopnik lahko takoj po razpravi o tožbi mestne občine proti Seliškarju v četrtek vložil izvršilni predlog, čeravno je bilo „Slovencu“ natanko znano, da je pri dotičnem naroku zastopal Karla Seliškarja klerikalni odvetnik dr. Fr. Papež, kateri je zahteval, da se mu podeli rok za odgovor na tožbo. Znanim kronjuristom pri uredništvu „Slovenca“ bi moralo biti pač znano, da se izvršilni predlog ne more prej vložiti, predno ne izide razsodba, ali dokler se nima kakega izvršilnega naslova, nikakor pa ne, če toženec tožbi ugovarja. Sicer pa so „Slovenčevi“ uredniki to gotovo dobro vedeli in so hoteli s svojo notico samo škodovati liberalnemu zastopniku mestne občine ljubljanske, ker je to slučajno liberalni odvetnik in ker zavidajo, da si mestna občina ljubljanska ne jemlje svojih zastopnikov iz vrst klerikalnih odvetnikov. „Slovenec“ je torej za eno blamažo bogateji.

— **Zloraba uradne oblasti kaplana Brajca in bivšega župana Smovca.** Znano je našim čitateljem, s kakšno silo deluje Brajc v Sori proti učitelju Grmeku. Ravno tako tudi očka Smovc. Ta dva človeka sta proti učitelju Germeku pričela celo vojsko. Še pred božičem lanskega leta je napravil očka Smovc ovadbo proti Germeku. V ovadbi je navedel, da je izpovedal učenec Ant. Krmelj iz Rakovnika, da je Germek učil otroke na Brajca pljuvati. Deček je bil sedaj zaslišan po c. kr. okrajnem nadzorniku in je izpovedal, da ni res, kar je rekel pred županom Smovcem, ampak je takrat izpovedal zato tako, ker se je Smovca bal. Kakor je sedaj po tej priči dokazano, je Smovc kot župan zlorabil svojo oblast in izsilil napačno izpoved. Ravnotako je župan Smovc zapisal, da je izjavil neki Lovro Florijančič, da je Germek rekel: Morate se upreti **s silo.** Ravno ta Lovro Florijančič pa je sedaj izjavil, da Germek ni rekel, da se morate s silo upreti. Smovc je tedaj zopet zlorabil izjavo te priče, ki je bila takrat pod njegovim vplivom, a sedaj ni več. Ravno tako je zlorabil svojo oblast kaplan, ki je zaslišaval priče kot župni upravitelj in je s pričami sestavljene zapisnike poslal z uradnim pečatom c. kr. okr. glavarstvu. Dotične zapisnike pa je kaplan priobčil v „Slovencu“ in s tem kradel čast namenoma.

— **Stanovska organizacija in nje pomen v narodni politiki.** „Domovina“ prinaša pod tem naslovom članek, v katerem pravi, da, ako hočemo biti Slovenci gospodarsko in kulturno dovolj močni, potrebujemo krepke stanovske organizacije in strokovne izobrazbe. „Klerikalna stranka“ piše, „razvija v organizaciji veliko delavnost, toda njen namen ni in tudi ne more biti, da bi se po njej organizovani stanovi otresli nje političnega jerobstva ter nastopili politično in gospodarsko samostojno, brez ozira na svoje prejšnje učitelje in organizatorje. Premišljeno in konsekventno izvedena stanovska organizacija mora neizogibno vesti do politične in kulturne osamosvoje stanov, do emancipacije od našega sedanjega političnega ustroja. Kadar bodo vsi stanovi zavedni in stanovsko izobraženi, bo nastopila pri nas v resnici narodna politika, kateri bodo določali smer vsi stanovi slovenskega naroda. Da vodijo našo politiko samo rečeni stanovi, do tega je prišlo naravnim potom. Naravni razvoj vodi pa sedaj potom stanovske organizacije in prostega tekmovanja med posamičnimi stanovi do prave demokratične politike. S tem bode tudi konec diletantizmu, kateri je vladal pri nas do sedaj na vseh poljih in oviral naš razvoj. Čas je, skrajni čas, da stopijo na mesto diletantov strokovnjaki. To je tudi ena, morda celo najvažnejša točka v programu stanovske organizacije. Poprimimo se dela, da to točko prvo izvedemo v dejanje — vse drugo pride potem takorekoč samoobsebi.“

— **Slovenci, pozor!** — Od štajerskega Posavja se nam piše: Našim „Nemcem“ rase greben. Oni se čutijo. Vse premalo se jim še nemškutari in ponemčuje: zato pa hočejo nastopati še intenzivneje ko doslej ter v prilog nemštva agitacijsko delo dokaj poostriti. Vse premalo imajo naši Germani še svojih šol!! Sedaj pišejo in agitirajo po svojih listih osobito v „D. Wacht“ — na „minoritätsschulen.“ Kjer se spravi 40 „nemških“ otrok, — če očetje tudi nemško ne znajo, to nič ne dé! — tam se mora ustanoviti nemška šola: tako uče po svoji morali naši politični pedagogi, opirajoč se pri tem na 19. član naše ustave. Kričati se mora dandanes; in to znajo naši nemčurji! Vedno trobijo v svet, kako se jih stiska, kako brezpravni da so. Vlada pa ima za njih neosnovane lamentacije zmirom kaj poslušno uho; račun pa plačamo mi Slovenci! — Tako bode menda tudi ob osnovanju nemških „minoritetnih“ šol. Prvi tozadevni poskus so napravili nemški hujskači prav resno v — Hrastniku. Tamošnja utrakvistična šola nemškim pritepencem ne ugaja več, imeti hočejo samo nemško. In tako bodo postopali polagoma drugje, vzlasti povsod v industrijalnih krajih slov. spodnjega Štajerja. Zato pa: Slovenci, pozor! Vsekakor se moramo organizovati napram tej najnovejši agitaciji zagrizenih naših nasprotnikov. Klin s klinom! Kar nameravajo uprizoriti naši „nemški“ naseljenci v prid in ukrepljenje svojega rodu mej nami, to bodi tudi nam sveta zadača mej Nemci v prilog našemu življu. Malomarni ob takem početju ne smemo biti: zato pa krepko v bran za naš ubogi narod! Branirod.

— **Glupost idrijskih klerikalcev.** „Slovenčev“ sobotni dopisnik idrijskih novic tarna, da se ni blagoslovilo novega posojilničnega poslopja. No, pa je res hudo za brumne klerikalce, ko vidijo, da prihajajo razni „žegni“ popolnoma ob kredit. Idrija pa je napredno mesto in gre mimo klerikalnega tarnanja nevzdržno naprej. Docela nepotrebnega in brezpomembnega cerkvenega blagoslovljenja novih stavb se je že davno znebila. Ni se blagoslovila ne mestna hiša, ne realka, ne ubožnica, in gotovo je, da se tudi v prihodnje ne bodo blagoslavljale javne stavbe, pa naj si glupi idrijski klerikalci, ki še verujejo v razne žegne, še toliko tarnajo in stokajo. Napredek časa je hujši od njihovega jadikovanja.

— **Razmere na idrijski rudniški ljudski šoli** so še vedno najslabše in nič ne kaže, da bi se tako kmalu zboljšale. Novo šolsko leto se je otvorilo s poldnevnim poukom, razredi so z nad 80 učenci prenapolnjeni, učnih moči primanjkuje, na dekliškem oddelku se ni otvoril 8 razred, kakor se je pričakovalo. Lepa perspektiva za novo šolsko leto. In k takim razmeram naj bi molčali, zato ker vzdržuje to šolo bogati c. kr. rudniški erar. Hočemo imeti šolo dobro, kakršna mora biti, pa jo naj vzdržuje ta ali oni!

— **Idrijski rudniški erar** skopari tam, kjer bi to najmanj smelo biti, pri zdravniški pomoči svojemu delavstvu. V tem oziru so pritožbe na dnevnem redu in čujejo se naravnost nečuvene stvari. Znano je, da imajo rudniški zdravniki najtežje stališče; če zapišejo delavcu količkaj dražje zdravilo, pa se morajo zagovarjati pri rudniškem ravnateljstvu, ki bi najraje videlo, da bi se delavstvo zdravilo s pobarvano vodo. Delavstvu se dalje nočejo izdajati nakaznice za bolnišnico. Neki rudar je bil pri specialistu za očesne bolezni, dr. Bocku v Ljubljani, in ta ga je priporočil za vzprejem v bolnišnico, a okrožni zdravnik, ki nadomestuje rudniškega zdravnika, mu v Idriji ni hotel izdati potrebne nakaznice. Ako že rudniško ravnateljstvo ne pozna svoje dolžnosti napram svojemu delavcu, naj vsaj zdravniki brez ozira na zgoraj postopajo človekoljubno z bolnim delavstvom. Če ne ponehajo v tem oziru pritožbe, hočemo podati javnosti še več slučajev, ki ne bodo častni za rudniško ravnateljstvo!

— **V pokoj je šel** glavni davkar v Kočevju Karel Moschner ter se naselil v Ljubljani.

— **70letnica.** Zgodovinar in pisatelj gospod Peter pl. Radics bo dne 26. t. m. praznoval svojo 70letnico. Gospod pl. Radics si je pridobil kot zgodovinar nevenljivih zaslug, kajti pojasnil je v brezštevilnih monografijah in študijah mnoge partije kranjske preteklosti in razkril velevažne detajle. Pisal je ne le v nemškem, nego tudi v slovenskem jeziku. Vzlic svojim 70 letom je čil in krepak in še vedno delaven. Na mnoga leta!

— **„Osa“.** Štev. 46. Vsebina: Campetti Drugi ali voda in zlato. (Črtica iz življenja presvetlega kneza in pastirja). — Iz kluba modrijanov. — Pijanček in župnik Zejnoljub. (Resnična povest iz polupreteklega časa). — Čudotvorni lestenec itd. — Podobe: Kranjskim abiturientom v slaven spomin! — Zaslužena nebesa. — Elegantna postopača.

— **Slovensko deželno gledališče v Ljubljani** pričenja letošnjo sezono dne 2. oktobra t. l. Dosedanjim abonentom ostanejo lože in sedeži reservirani do 25. septembra t. l. Po tem dnevu se oddajo drugim reflektantom. Osobje drame tvorijo te-le dame igralke in gospodje igralci: gospa Adela Barjaktarovičeva, gospa Avgusta Danilova, gospa Stefanija Dragutinovićeva, gdč. Roža Noskova,

Dalje v prilogi.

gospa Mara Taborska, gdč. Berta Bergantova, gdč. Mara Kobalova, gdč. Vida Kočevarjeva, gdč. Mici Punkova, gdč. Rezika Thalerjeva, gosp. Dušan Barjaktarović, g. Oton Boleška, g. Anton Danilo, g. Leon Dragutinović, g. Hinko Nučič, gosp. Viljem Taborský, g. Anton Verovšek, g. Rudolf Bukšek, g. Fran Juvan, g. Drag. Vuković, gosp. Josip Žagar. Komparzerijo tvorijo člani in članice opernega zbora ter gojenci in gojenke dramatične šole. Režiserji bodo gg. Viljem Taborský, Anton Verovšek in Leon Dragutinović. — Dramski repertoire: Izvirni: Zofka Jelovškova: „Egoizem“. — „Pijanec“, — „Ljubezen“. Fedor Jaromilov: „Veliki dan“, — „Jakobinec“. Slovanski: Gorkij: „Malomeščanje“. Ivo Vojnović: „Ekvinocij“. Štolba: „Na letovišču“. Spažinskij: „Vse izgubljeno“. Vrchlický: „Noč na Karlsteinu“. — Francoski: Molière: „Gizdavki“. Daudet: „Arležanka“. Zola: „Ubijač“. Meilhac in Halévy: „Tricoche in Cocolet“. Dumas, sin: „Prijatelj žensk“. Sardou: „Teodora“. Mirbeau: „Kupčija je kupčija“. Bernstein: „Baccarat“. Lavedan: „Postelj“. Italijanski: D' Annunzio: „Gioconda“. Traversi: „Svatbeno potovanje“. Gallina: „Tako ti je na svetu, dete moje“. Nemški: Goethe: „Faust“, I. del. Hauptmann: „Potopljeni zvon“. — „Elga“. Thoma: „Lokalna železnica“. Fulda: „Maskarada“. Hawel: „Politiki“. Schönthan: „Sherlock Holmes“ .Kadelburg: „Dva srečna dneva“. Neidhardt: „Prvi“. Rosenow: „Maček Spaček“. Schönherr: „O kresu“. Nordijski: Ibsen: „Stebri družbe“. Björnson: „Nad našo silo“. Strindberg: „Opojnost“. Angleški: Shakespeare: „Kakor želite“, — „Trgovec beneški“ (v novem prevodu), — „Hamlet“ (v novem prevodu). Shaw: „Izgubljeni oče“. Razen teh pripravljenih novih iger, ki se bodo kolikor možno uprizorile vse, se ponove pri popoldanskih predstavah igre s starejšega repertoirja. Opera in operета: Dame pevke: Gdč. Kamila Prochazkova, gdč. Roža Reissova, gospa Marija Skalova, gdč. Vida Kočevarjeva, gospa Gabrijela Lumbarjeva, gdč. Rezika Thalerjeva. Gospodje pevci: Gosp. Julij Betetto, g. Jan Ouřednik, g. Adolf Ranek, g. Mihael pl. Rezunov, g. Jan Zach pl. Zachov, g. Rudolf Bukšek, g. Filip Kranjc, g. Jakob Lumbar. Kapelnik: g. Hilarij Benišek. — Režiser: gosp. Adolf Ranek. Inšpicijent: gosp. Fr. Habič. — Garderobar: Vaclav Švarc. Operni zbor šteje 14 gospodov in 14 dam. Orkester: godba c. in kr. pešpolka št. 27, kralj Belgijcev. Operni in operetni repertoire: G Donizetti: „Lucija iz Lammermoora“. Tragična opera v treh dejanjih. H. Marschner: „Hans Heiling“. Romantična opera v treh dejanjih s predigro. G. Leoncavallo: „Zaza“ Opera v štirih dejanjih. M. J. Glinka: „Ruslan in Ljudmila“. Romantična opera v petih dejanjih. V. Rebikov: „Jelka“. Opera v enem dejanju. G. Bizet: „Biseri“. Opera v treh dejanjih. G. Puccini: „Madam Butterfly“. Opera v treh dejanjih. Jules Massenet: „Manon“. Opera v štirih dejanjih. Audran: „Poupée“. Opereta v treh dejanjih. S. Albini: „Nabob“. Opereta v treh dejanjih. Razen teh oper in operet, ki so docela pripravljene za uprizoritev, se ponové ali nanovo uprizore nekatere opere in operete iz prejšnjih repertoirjev. — Intendanca si je zagotovila gostovanje odličnih slovanskih umetnikov in umetnic v drami in operi. — Abonnement. Ker je odboru mnogo na tem, da si zagotovi stalno občinstvo za gledališke predstave, razpisuje tudi letos abonnement na sedeže za 70 predstav v sezoni. Cene abonniranim sedežem za 70 predstav so določene: V parterju končni foteljski sedeži prvih treh vrst po 132 K, ostali foteljski sedeži po 117 kron, končni sedeži od IV. do VI. vrste po 111 K, ostali sedeži IV. do VI vrste po 96 K, — končni sedeži VII. in VIII. vrste po 105 K, ostali sedeži VII. in VIII. vrste po 90 K, končni sedeži IX. do XI. vrste po 72 kron, ostali sedeži IX. do XI. vrste po 60 kron. Na balkonu sedeži I. vrste 60 kron, sedeži II. in III. vrste po 54 K. Na galeriji sedeži I. vrste 30 K, sedeži II. do IV. vrste po 21 K. Najemnino za lože je plačati v dveh obrokih, in sicer 1. oktobra 1906 in 1. januarja 1907. Abonnement na sedeže za 70 predstav je plačati v treh obrokih, in sicer 1. oktobra; 1. decembra 1906 in 1. februarja 1907. — Priglasi najemnikov lož in abonentov za sedeže se sprejemajo v Šešarkovi trafiki v Šelenburgovih ulicah.

Intendanca.

— **Družbe Sv. Cirila in Metoda** v Ljubljani edini častni član, prvi nje prvomestnik in dosedanji podprvomestnik blag. g. Luka Svetec, c. kr. notar v Litiji, praznuje prihodnji ponedeljek t. j. 24. t. m. svojo 80 letnico, nič manj čil in zdrav, kakor je praznoval svojo 70 letnico. Gotovo vsakega pravega rodoljuba ta vest razveseli in bo navdajalo isti dan iskrena želja, da bi ga ljubi Bog ohranil do najskrajnejše meje človeškega življenja, ne le v veselje njegove blage rodbine, ampak tudi v ponos in korist slovenskega naroda, zlasti v korist družbe sv. Cirila in Metoda, kateri že več let posvečuje naj boljše svoje moči. Blagi rodoljub dobro ve, da pri vsakem delu, pri vsaki stavbi se mora skrbeti za dober in trden temelj, tako tudi pri mladini, kateri se mora že v nežni mladosti vcepljati v nežna srca naroden čut, ljubezen do matere Slave! Zato tudi on neguje to slovensko šolsko družbo, ki rešuje našo deco. Še enkrat naj bo izrečena srčna želja, da sivolasega rodoljuba, ki vse svoje življenje nosi veliki plamen ljubezni v svojem plemenitem, dobrem srcu in deluje z vsemi močmi za srečo in blagor slovenskega in slovanskega naroda, Bog ohrani še mnogo mnogo let!! Naš gorski slavec Simon Gregorčič mu je zapel o 70 letnici krasno pesem, in katere posebno zadnje vrstice odkritosrčno ponavljamo:

„A Večni tudi tu na sveti
daj dolgo srečno Ti živeti,
on daj ti oni čas zazreti,
ko srečen bo naš dom in rod,
čas, ko Sloveniji zasveti
vstajenja in združenja god“.

— **Za Martina Malenška nagrobni spomenik,** ki se bode postavil tekom meseca oktobra t. l., so se dosedaj nabrali prispevki v skupnem znesku 2405 K 68 vin., in sicer so darovali župljani šentpeterskega predmestja 473 K 20 vin., poljanskega predmestja 247 K, župljani v Kolodvorskih ulicah 79 K, v Streliških ulicah 74 K 30 vin., v Hrušici 164 K 75 vin., v Mostah 103 K 61 vin., v Šmartnem 151 K 55 vin., v Štepanji vasi 143 K 1 vin., v Tomačevem 98 kron 90 vin., v Vodmatu 214 K 88 vin., razni drugi prijatelji pokojnika 201 K 50 vin., g. župnik Pavlič od njega nabrani znesek 353 K 98 vin. in gospa Marija Terčkova nabrani znesek 100 K. Stroški so dosedaj bili naslednji: prostor na novem pokopališču 264 K, pristojbina za zidanje rakve 150 K, pristojbina, da se sme postaviti spomenik 50 K, razni drugi stroški pri prepeljavi trupla pokojnika 82 K 24 vin., skupaj 546 K 24 vin. V blagajni ostane torej še 1859 K 44 vin. Ker pa bode spomenik, ki ga bode krasil relief pokojnikov, modeliran od gosp. Zajca v Parizu, stal 2450 K, primanjkuje odboru še 590 K 56 vin. Častiti župljani! Še enkrat se obrača odbor do vas. Pokažite še enkrat svojo ljubezen do pokojnika in naklonite nabirateljem, ki vas bodo posečali s polami, darov, da se pokrije še ta primanjkljaj. Posameznih darovanih vsot in imena darovateljev listi ne morejo priobčiti zaradi pomanjkanja prostora in preobilega dela. So pa nabiralne pole vedno in vsakomur na vpogled pri odborovem blagajniku g. Avguštinu Zajcu, Poljanska cesta št. 11.

— **Pogrebne bratovščine in naša duhovščina.** Piše se nam: „Slovenec“ v št. 200 opravičuje zvišanje pogrebnih pristojbin s tem, da imajo delavci in služkinje ves drugačen zaslužek, kot pred 30 leti. Seveda, potem pa mora vsak, kolikor več zasluži, vreči v duhovsko žrelo, ki toliko bolj zija, čim več je že požrlo. Če se cerkvene pristojbine ne zvišajo sto let, bodo še vedno dovolj visoke za delavca in delavke, pa naj se tem njihove plače še za toliko zvišajo. Sicer pa vprašamo deželno vlado, kdaj misli rešiti tiste dopise, ki jih je sprejela že pred tremi meseci od odborov pogrebnih društev Marijine in sv. Jožefa bratovščine?

— **Odbor društva slov. književnikov in časnikarjev** ima v torek, 25. t. m. ob šestih zvečer v uredništvu „Slovenskega Naroda“ sejo, h kateri se vljudno vabijo gospodje odborniki.

— **Vodstvo jugoslov. socijalne demokracije** priredi jutri dopoldne ob desetih ljudski shod na vrtu Hafnerjeve pivovarne. Na dnevnem redu je razprava o volilni reformi za mesto Ljubljano.

— **Društvo zdravnikov na Kranjskem** ima prihodnje svoje redno mesečno zborovanje v petek, dne 29. t. m. ob polu 6. uri zvečer v učilnici ginekogičnega oddelka deželne bolnice. Dnevni red: 1. Naznanila predsedstva. 2. Zdravniški spomini s potovanja v Ameriko. — Dr. Démeter vitez Bleiweis-Trsteniški. 3. Slučajnosti.

— **Pevsko društvo „Ljubljanski Zvon“** priredi jutri, 23. t. m. popoldanski izlet na „Drenikov vrh“. Spored: Petje, godba in ples. Prijatelji petja in zabave se vljudno vabijo. Gostilničar g. A. Rus je obljubil, da pripravi prve sveže riževe in krvave klobasice, ki so po svoji izborni kakovosti Ljubljančanom dobro poznate. Izlet se priredi ob vsakem vremenu.

— **Tečaj za meščanske učitelje in učiteljice** se prične na tukajšnem učiteljišču v četrtek 27. septembra ob 10. uri.

— **Sadna in grozdna razstava v Zagrebu** je prav lična. Toliko v tehničnem kakor v strokovnem oziru je posebno zanimiva izložba sadja domene Kutjevo. Nihče naj ne zamudi ogledati si tudi ta oddelek, kajti tu ima ugodno priliko spoznavati razne sadove tudi po pravih imenih.

— **Ustanovni občni zbor „Bolniške blagajne mojstrov deželne zveze kranjskih obrtnih zadrug v Ljubljani,** se bode vršil v četrtek dne 27. septembra 1906 ob polu 6 uri popoldan v dvorani hotel „Ilirija,“ Kolodvorske ulice. Dnevni red. 1. Nagovor načelnika začasnega odbora. 2. Sprejemanje novih udov. 3. Volitev: a) 9 odbornikov § 16. za dobo 3 let, b) 3 odbornike v nadzorovalni odbor za dobo 1 leta § 19. c) 5 odbornikov in dva namestnika v razsodiški odbor za dobo 2—3 let § 23. 4. Določitev eventualnega prispevka za upravne stroške. § 5. 5. Raznoterosti. Gospode člane, ki imajo svoj pristop vsled sklepa zadružnega občnega zbora, kakor tudi one, ki so prostovoljno oglasili svoj pristop, se prosi, da se ustanovnega zbora gotovo vdeleže.

— **Ljubljanski grad** je znotraj že skoraj ves prenovljen. Pred vsem so se popravila stanovanja, dvorišče in drugi prostori. Stanovanja so skoraj vsa obljudena. Tudi glede pitne vode se v kratkem potrebno izvrši.

— **„Sokol“ v Šiški** opozarja še enkrat na jutrišnjo telovadbo pri Matjanu v Zgornji Šiški, ki se prične točno ob štirih. Nastopila bo prva vrsta na orodju in v skupinah, naraščaj pa bo izvajal proste vaje s praporci, telovadil na drogu in nastopil v skupinah. Ker je „Sokolu“ v Šiški na tem, da vzbudi zanimanje za telovadbo in za sokolsko idejo sploh, zato pričakuje, da bo udeležba tako s strani Ljubljančanov kot okoličanov mnogoštevilna. Vstop je prost.

— **Nenavaden pojav.** G. Maurer, podžupan in posestnik v Spodnji Šiški ima svinjo, ki je vrgla 15 mladičev, ki so vsi živi in zdravi. Tri morajo umetno dojiti.

— **Prememba posesti.** Gospod Ernst Hammerschmidt v Ljubljani je kupil hišo g. Franca Kotnika v Spodnji Šiški za 10.900 kron.

— **Katoliški pretepač** v Dolu pri Medvodah — Janez Starman — Tomča, o katerem smo poročali danes 14 dni, da je pretepel 10letnega dečka Pehovnika iz Dola, je bil obsojen pred okraj. sodiščem na 3 dni zapora in povrnitev vseh zdravniških in bolečinskih stroškov. Olajševalno mu je bilo, ker je pogorel meseca julija in mora sedaj hiteti z zidanjem. Kakor znano, je „sorški kaplan“ priobčil cel članek v „Slovencu“, kjer je skušal oprati krivdo tega neusmiljenca, ki je popolnoma po nedolžnem pretepel dečka. Priče so pred sodiščem izpovedale, da ni imenovani deček metal kamenja na streho, temveč nekdo drugi, ki je sam obstal dejanje. „Slovenec“ pa pravi, da jo je skupil deček za svojo poredност. Tedaj po nedolžnem pobijati malega otroka, to odobruje katoliški list. Zares, to se pravi nasledniki — rimskih inkvizitorjev.

Medvodčan.

— **Iz Praprotna pri Škofji Loki** se nam piše: V nedeljo se je obhajalo pri nas na Praprotnem cerkveno žegnanje. Več let že zdaj ni bilo navadne maše pri Sv. Tomažu, kamor spada imenovana vas. Letos je pa naš gospod Tomaž Rožnik, župnik v Selcih rekel, da bode maša, ako ne bodo na Kazini plesali. V ta namen se je peljal v nedeljo zjutraj mimo Kazine, ker, ako bi mu bili obljubili, da ne bodo plesali, bi mašo oznanil pri krščanskem nauku. A naletel je na slabo; ker gospodarja ni bilo doma, mu gospodinja ni mogla nič obljubiti in mu je rekla: Gospod, vi ste gospodar čez mašo, mi pa čez gostilno. No res, plesali niso, maše pa tudi ni bilo. Drugače smo se pa prav dobro imeli. Krofov smo dosti imeli, samo tega ne vemo, ali jih je župnik kaj dobil ali ne. Še celo najhujši klerikalec Tajne se je izjavil, da je 10 gold. na dobičku, ker ni bilo maše, ker mu ni bilo treba gospodom južine napraviti; ko je bila zadnjič maša, so mu snedli pevci in gospod celega janca in popili vedro vina. Naša dva gospoda sta strašansko impertinentna. V ponedeljek je kaplan na sredi cerkve vprašal glasno neko dekle pred drugimi ljudmi: „No, ali ste kaj plesali v nedeljo na Praprotnem?“ Tomaž, vera peša in če bodo taki duhovniki, bode še pešala!

— **Župnik Ivan Saukup** v Oselici na Gorenjskem je jako čuden človek, ki samolastno gospodari v svoji fari in nikogar ne vpraša za nobeno stvar, dasi imajo tudi drugi v marsičem kaj govoriti. Tako je svojevoljno odstavil enega izmed cerkvenih ključarjev ter skušal odstraniti cerkovnika prav iz ničevih vzrokov. Sploh je ta župnik nasprotnik vsakogar, kdor le količkaj samostojno misli. Ivane, poboljšaj se, sicer se bodemo morali večkrat pečati s teboj.

— **Iz Selc.** Pri tukajšnji občini imamo tajnika, znanega klerikalca Frtičarja, ki bi rad občinarjem nagajal in nasprotoval njemu neljubim osebam. 16. t. m. je bila obč. seja. Dvakrat so šli nekateri občinarji v občinsko pisarno in zahtevali v smislu § 48. obč. postave vpogled v prepis dotičnega zapisnika, toda tajnik jim je zabranil vpogled in jim tudi ni hotel dati prepisa. Ali bodo še dolgo časa Selčanje trpeli, da bo obč. posle opravljal ta človek? Ali bi Frtičar ne zaslužil že zdavna, da bi ga župan odpustil, predvsem pa, da bi mu zabranil imeti obč. pisarno v njegovi hiši? No, župan je premehak, zato pravza prav županuje Frtičar.

— **Veliko električno podjetje.** Tvrdka Ganz & C. je dobila oblastveno dovoljenje, da se postavi v Mostah na Gorenjskem električno centralo z 12.000 konjskimi silami. Izpeljala bode to moč do Ljubljane in sicer po progi Radovljica-Kranj-Medvode-Ljubljana. Ob vsej progi bode oddajala električno moč. Stranske proge bodo šle od glavne proti Bledu, Škofji Loki, Kamniku itd. To bode res nekaj velikanskega.

— **V Goričivasi pri Ribnici** žive najhujši klerikalni backi v vsi ribniški dolini, ki so sposobni tudi za dejanske napade na svoje nasprotnike, ako jim ukažejo to gospodje duhovniki. Nastopajo vselej pri shodih, ki jih pri nas prirejajo Šušteršič, Jaklič e tutti quanti. Proti zidanju nove šole v Ribnici kar divjajo in bi pometali radi vsakega uda komisije, ki se vrši radi šole, v vodo. Prav posebno so razgrajali ti katoliški možje, ko so se vračali s katoliškega shoda, po ribniškem trgu in malo je manjkalo, da jim niso Ribničanje dejansko pokazali to, kar zaslužijo vsi ponočni razgrajači. Ti možakarji vživajo menda tudi posebne privilegije. Napraviti so si dali vaški pečat z napisom „Občina Goričavas“. Pri tem so seveda pozabili, da spadajo v občino Ribnico. Na pečatu so si dali v sredini napraviti dvoglavega cesarskega orla, kakršnega imajo c. kr. uradi. Svetovalo bi se jim, ako hočejo na vsak način imeti vaški pečat, da si dado napraviti na pečat napis: „Gospodarski odbor v Goričivasi“ in ako hočejo imeti na pečatu grb, napravijo na njem glavo Petrovega kovača, ali pa Venckovega Franceta.

— **Krajni šolski svet v Kočevju** je sklenil, uvesti za poskušnjo nerazdeljen poldnevni pouk na ondotni ljudski šoli od 15. septembra do 1. novembra in od 1. aprila do 15. julija.

— **Radi ponarejenega denarja prijet.** V četrtek, dne 20. t. m. so v Škocjanu pri Mokronogu prijeli kmeta, ki je na sejmu pri knpčiji s prešiči izdal štiri ponarejene bankovce po 20 K. Prijela ga je žandarmerija ter našla okoli **35 komadov** ponarejenega denarja pri njem. Kmet je doma z Dobrove pri Žužemberku. Pripeljali so ga uklenjenega v Mokronog in od tu na njegov dom, kjer so našli še velik kup ponarejenih bankovcev. Kmet trdi, da je našel ves denar v mrvi na podu, kar pa seveda ni verjetno, zlasti ker si je pri zagovoru opetovano nasprotoval. Kmet se piše Martin Germ. Mož je sedaj v zaporu v Mokronogu. Preiskava bo dognala, odkod je dobil ta ponarejeni denar. V Trebnjem tudi kroži več ponarejenega denarja. Falzifikati so zelo spretno narejeni, samo na amoretu in na preveč črno natisnjeni številki serije se lahko spozna, da je bankovec ponarejen. Ponarejen denar izvira brškone iz Amerike in je mogoče, da kroži tudi izven Dolenjske. Torej pozor!

— **Odkritje nadgrobnega spomenika učitelju Alojziju Pinu** se vrši tekom oktobra v Spodnjem Logatcu.

— **Medvedko** poldrugo leto staro je ustrelil Josip Andre, restavrater v Št. Petru, v lovišču Fr. Petriča pri Starem trgu.

— **Paberki s III. kat. shoda v Ljubljani.** Piše se nam iz Trbovelj: Čitali smo med drugim tudi, da sta kaplan Lončarič in Putrih Nikola mlaj. iz Trbovelj zastopala pri delavskem vprašanju trboveljske delavce. Silno radi bi vedeli, kdo ju je pooblastil za ta nesramni korak. Krščansko kat. društvo v Trbovljah ne obstoji že par let več, „Pazniško in delavsko podporno društvo“ jih tudi ni poslalo. Ne preostaja torej nič druzega, kakor da sta omenjena gospoda zastopala socijal. demokr. organizacijo. Ali menda ne?

— **Strogo zaupen shod pri „Korenu“ v Trbovljah.** Iz trboveljskih del. krogov se nam piše: Zaradi tega shoda se je zadnji čas dobro informirani „Slovenec“ zaletaval v trboveljsko „inteligenco,“ da bi kaj pozitivnega izvedel. Naslanjajoč se na njegovo „dobro“ informacijo upamo, da nam o „praktični razsodnosti“ in o govoru g. I. Forteta kaj natančnejšega pove, drugače bodemo prisiljeni zakotnemu poročevalcu „Slovenca“ ušesa natrobiti — da si bo trbovljsko „inteligenco“ zapomnil.

— **Iz Hrastnika.** Od tu je odšla učiteljica gdč. Rott in ker bo treba nove provizorične učiteljice ozir. suplentinje, se bojimo, da bi se nam usilila kaka nemškutarica ali Nemka. Povedati se mora namreč, da bo mladina naše šole letos po spolu ločena, ter da bodo na dekliški štirirazrednici **tri** Nemke oziroma nemškutarice, če se nam usili še ena. Mi pa pravimo: Slovenko v Hrastnik, ali pa pričnemo drugače postopati brez ozira na gotove osebe. Mi smo postopali doslej taktno (ne kot n. pr. „Deutsche Wacht“) a če nas bodete pričeli biti s pestjo, bomo vračali s kolom! Zapomnite si to!

— **Kratko veselje je užival** 41letni hlapec Jožef Meglič iz Račjega, ko je svoji gospodinji v Bohovi pri Mariboru ukradel 400 K in pobegnil. V treb dneh je zabunkal 100 K, a so ga na to prijeli in oddali v kraj pzkore.

— **Ženska izginila ali ponesrečila.** V noči od 17. t. m. je izginila slaboumna žena Blaža Sedmineka, posestnika v Letušu na Štajerskem. Sodi se, da je zabredla nesrečnica najbrž v mimo tekočo Savinjo in ondi našla smrt.

— **Nenravni škadali v Gradcu.** Iz Gradca je nenadoma izginil poročnik Jos. Lohnisky. Bil je namreč član družbe, ki je imela pod pokroviteljstvom orfejskega ravnatelja Saitmacherja svoje škandalozne sestanke.

— **Iz Špitaliča** se nam piše: Kmalu po prihodu župnika Mezga v Špitalič, razdelil je on župljane v dva tabora, one s senčne in solnčne strani. S senčne strani so bili občani južnostran ceste. Ti so prosili za ustanovitev redne šole in se ustavljali župniku, da bi se prej zidala mežnarija, krasno poslopje, v katerem naj bi imele shode tudi Marijne device. Krstil je Mezeg ta del občanov za senčno stran ali liberalce. Solnčna stran je bila proti ustanovitvi šole in odločno za to, da se prej zida mežnarija; naglašali so namreč, da brez šole lahko žive. Ker pa je bilo za zidanje šole nabranega precej denarja, kupljen svet in pripravljenega mnogo materijala, in se je župnik bal, da se šola v kratkem prične zidati, je šel leta 1905. k okrajnemu glavarstvu v Kamnik v spremstvu občinskih odbornikov in tu dosegel, da se je zidanje šole zaradi revščine ljudstva odložilo za več let. Dosegel pa je, da je letos 30. avgusta bil tu komisionalni ogled in ravno tisto okrajno glavarstvo, ki je zidanje šole radi revščine ljudstva odložilo na več let, je dovolilo, da se zidanje nove mežnarije prične spomladi l. 1907. Kako župnik Mezeg postopa proti onim liberalcem, je pokazal dne 26., 27. in 28. avgusta letos. Dne 26. avgusta je umrl mož s senčne strani njegove fare na trati poleg svoje hiše. Dasi je bolehal že dalj časa, vendar še nihče ni mislil, da bode tako hitro umrl, ker je še hodil okrog. Njegovo smrt je naznanil župniku sosed, a župnik je zahteval, da pride k njemu sama žena. Žena je šla v župnišče; a prišedši tja, se je besni Mezeg zadrl nad njo: „Zdaj pa veš, kje ga imaš!“ Pri teh besedah je pokazal z roko proti tlom in to zategadelj, ker pokojnik ni bil previden. Župnik seveda ni dovolil, da bi se pokojniku 26. avgusta zvonilo. Da bi ženi in sorodnikom mrličevim (Florjan Pestotnik) naredil večjo sramoto, je molil v nedeljo 27. avgusta na prižnici: „Za svojega neprevidenega sovražnika Flor. Pestotnika,“ v ponedeljek 28. avgusta pa, ko je pokropil grob pokojnikov, je zavpil: „Sedaj imam pa enega sovražnika manj.“ Nad tem činom zgražala se je vsa župnija, a neki star kmet je rekel: „Nikdar še nisem nobenega gospoda tikal (namreč v odsotnosti), a ta fajmošter pa ni vreden, da bi ga in sploh ni vreden, da je božji namestnik.“ Proti drugim se je župnik baje izrazil: „Vedno mi je bil nasprotnik in še sedaj ob smrti se mi je izkazal nasprotnega s tem, da je umrl ravno na dan, da ne morem iti na katoliški shod.“ Take stvari uganja ta župnik Mezeg. Cerkvene in posvetne gosposke pa k temu početju molče in škof Bonaventura ima morda celo „dopadajenje“ nad tem svojim dervišem. Nam je prav, bodo se ljudje vsaj preje spametovali in spregledali!

— **Društvo „Drava.“** To nedeljo, dne 23. septembra bo ob ½4 uri popoldne izvanredni občni zbor društva „Drava“ in sicer na Brnci v gostilni g. Pogliča. Ob enem napravi beljaško omizje v Trstu to nedeljo izlet na Koroško in se vrši po občnem oboru prijateljski sestanek. Posetijo nas tudi rojaki iz Kranjske gore. Vabi se pri tej priliki brate iz Kranjske, da se udeležijo občnega zbora društva „Drava“ in se pridružijo izletu Kranjskogorčanov.

— **Cvet iz nemške šole boroveljske.** „Mir“ priobčuje sledeče pismo, iz katerega je razvidno, koliko se nauče otroci v nemških šolah: „Liebe Grosmuter. Ich danke Viel-

mals vier die Aijer die Muter haben Sie Mier ab gekauft Vier 10 kreizer. Ich bin schon Abisel Biser Wann Werden Sie zu mir komen haben sie den Meinen Brif bekomen Ich habe die Aijer Wohl bekomen. Sie haben mier eine Mädchen die Aijer Mir gebrach die Aijer Vier komen bald zu Ihnen Seins Sie Wohl Gesund Wier Seins bohl gesud der Vater Wird Am Sontag Werden Sie im Maria gehn Wier Grüsen und Küsn mich alle Grus aus Ferlach."

— **Z nove železnice.** Za električni promet nove železnice od Celovca do Gorice se nameravajo izkoristiti vodne moči in sicer pred vsem one Save in Radovne. Predpriprave se baje že vrše in bo naprava stala okoli 15 milijonov kron. To bi bilo velikega pomena za železniški promet, ker bi ta moč gnala na dan po 60 vlakov med Celovcem in Trstom.

— **Osepnice** so se pojavile v Kaplji pri Arvežu. Zbolelo je osem oseb.

— **Poneverba uradnega denarja.** 34letna poštarica Evgenija Tišina in njen mož 34letni Karel Tišina iz Ljubljane sta stala pred tržaškimi porotniki tožena poneverbe oz. sokrivde poneverjenja, oba pa zaradi goljufije. Evgenija Tišina je bila obdolžena, da si je kot poštna upraviteljica poštnega urada Miramar pri Trstu od januarja 1905 do aprila 1906 prilastila skupaj 6760 K, pri čemur ji je mož pomagal. Razen tega, da sta ponaredila tri knjižice poštne hranilnice glaseče se na imena Josip Cerkvenik, Marija Danev in Lucija Regent ter 20 poštnih nakaznic. Po končani obravnavi je bila Evgenija Tišina obsojena le zaradi prestopka goljufije na 30 K globe oz. 3 dni zapora, mož je bil pa čisto oproščen.

— **Poskušen samomor.** V Trstu se je zastrupil 35letni delavec Artur Schrey s solno kislino. Ko je zdravnik odredil njegov prevoz v bolnico, obnašal se je kot blazen, kar je potrjalo sum, da ni čisto pri zdravi pameti. Schrey se je že večkrat poskusil zastrupiti.

— **Pazite na otroke!** V Trstu je 4letni Peter Bruno zlezel na štedilnik, kjer ga je ogenj tako ožgal, da je za opeklinami umrl.

— **Objava. C. kr. avstrijske državne železnice.** Vsled razglasa, nahajajočega se v „Wiener Zeitung" se razpisujejo za zgradbo delne proge Mezolombardo-Ponte Sta. Giustina-Malé od km 40¾ do km 60·2 potrebne naprave, oprave in dobave. Dela se oddajo previdoma proti nagradi poprečne vsote. Zadevne ponudbe sprejema najpozneje do dne 8. vinotoka, 12. uri opoludne c. kr. železniško stavbno ravnateljstvo na Dunaju, VI. Gumpendorferstrasse 10. Pogoje in drugačne pripomočke se more vpogledati pri označenem ravnateljstvu ter magistratu mesta Trident, kakor koncesijonarju krajevne železnice Trident-Malé.

— **Sestanek kmetijskih potovalnih učiteljev in drugih strokovnjakov v Zagrebu.** — Povodom obiska deželne živinske ter sadne in grozdne razstave v Zagrebu, dne 19. in 20. t. m., so priredili južno avstrijski potovalni učitelji strokovni sestanek, na katerem so se obravnavala razna važna kmetijska vprašanja, zlasti glede medsebojne strokovne organizacije. Vseh udeležencev je bilo 18 in sicer 6 iz Štajerske, 5 s Kranjske, 3 iz Istre, ostali pa iz Primorskega, Dalmacije in Hercegovine. Večje udeležbe se je pričakovalo od Dalmatincev. Omeniti moramo, da so se vsi sedanji udeleženci zgražali nad svoječasnim nesrečnim poročanjem v dalmatinskih in pozneje še drugih listih, da bi se bilo na prvem dne 6. julija t. l. v Zadru vršivšem se kmetijskem shodu potovalnih učiteljev, nemški obravnavalo. Faktično se je obravnavalo izključno le v hrvaškem in slovenskem jeziku. Na sedanjem sestanku v Zagrebu so se sestavila tudi društvena pravila, ki se predlože vladi v potrjenje. V četrtek popoldne se je večina udeležencev in sicer 16 podala v 60 km od Zagreba oddaljeni Križevac, da si ogledajo tamošnjo znano deželno višjo kmetijsko šolo. Celo šolsko posestvo obsega čez 500 oralov. Šolski ravnatelj g. Lenarčič (rodom Vrhničan) ter ves profesorski kolegij je udeležence jako prijazno in gostoljubno sprejel ter vse zavodske zanimivosti natančno razkazal. Vkljub slabemu vremenu so si izletniki ogledali obsežni lepo zasajeni 8 oralov mereči vinograd, sadovnjake, vrtove in druge nasade ter veliki kemični laboratorij, kjer se vrše raznovrstne analize in strokovni kmetijski poskusi. Posebno zanimivi so poskusi z injeciranjem kuncev in vzgajanje čistih kvasnih gliv za umetno in boljše kipenje mošta. Temu izletu se je pridružil c. kr. vinarski nadzornik v Gradcu g. Matjašič. Ta izlet ostane gotovo vsakemu v trajnem spominu, že z ozirom na presrčno gostoljubnost, katero jim je ves profesorski kolegij, načelu mu dotični g. ravnatelj Lenarčič, izkazal Za prijazen sprejem in za tako trudapolno razkazovanje bodi celemu zavodu izrečena še tem potom najiskrenejša zahvala. Omeniti moramo še, da če ravno se sprejemajo v ta zavod le maturanti, da ga poseča vedno prav veliko slušateljev, kar znači, da vživa tudi ta zavod zasluženi ugled. Gč.

— **V reški bolnici** je včeraj umrl od vsega sveta zapuščen znani dr. Ivan Krstić. Mož je bil v zadnjih letih strasten lahon in je ustanovil v hrv. jeziku pisano lahonsko glasilo „Prava Naša Sloga." Krstić je mnogo škodoval s svojim nastopom svojemu hrvatskemu narodu, no, končno ga je zadela usoda vseh izdajic — zaničevanje in preziranje vsega poštenega sveta. Zaničevan od svojih rojakov, zapuščen od vseh je končal svoje življenje v bolnici.

— **Glas iz občinstva.** Piše se nam: Včeraj 21. t. m. sem peljal prtljago nekemu gospodu iz Šmihela s svojim prijateljem na kolodvor. Ker sva prtljago točno oddala na vlak, je naju povabil dotični gospod, naj greva ž njim v restavracijo na kolodvor. Šli smo vsi trije skupaj, pri vratih pa je zakričal natakar v nemškem jeziku: „Die Leut' mit der Schürze dürfen nicht hinein!" Ker sem imel predpasnik, torej nisem smel v restavracijo. Gospodar in drug uslužbenec, ki ni imel predpasnika, sta lahko šla noter. Ni li denar od bogatina tak, kakoršen od navadnega človeka? Prosim, naj gostilničar blagovoli dati odgovor.

Franc Rapuš.

— **The Comp. Theater Orient v „Mestnem domu"** naznanja, da sta v nedeljo dve predstavi. Prva predstava bo ob štirih popoldne, druga pa zvečer ob osmih. Pri predstavi svira ljubljanski sekstet, pri pasionski igri koralna glasba. Program traja 2½ ure.

— **Uferini,** ki je zbudi s svojimi „čarovniškimi" umetnostmi in spretnostmi splošno pozornost in zanimanje, priredi jutri, v nedeljo, v hotelu „Union" svojo zadnjo predstavo. Opozarjamo na tozadevni inserat v današnjem listu.

— **Gospa A. Lukič.** Mnogoletna prodajalka v konfekcijski trgovini O. Bernatovića je prevzela kot poslovodkinja trgovino narejenih oblek F. M. Netschek.

— **Nesreča.** Danes so pripeljali v deželno bolnišnico železniškega čuvaja Frana Makovca, katerega je v Lazah zadel vlak št. 5 in mu desno nogo dvakrat zlomil ter ga tudi po životu precej poškodoval.

— **Delavsko gibanje.** Včeraj se je odpeljalo z južnega kolodvora v Ameriko 6 Slovencev in 18 Hrvatov. 27 laških opekarjev se je odpeljalo s Kranjskega domov.

— **„Ljubljanska društvena godba"** priredi danes zvečer koncert v hotelu „Južni kolodvor" (Seidl) Kolodvorske ulice. Začetek ob 8. uri. Vstopnina prosta. Koncert se vrši ob vsakem vremenu. — Jutri zvečer se vrši društveni koncert za člane v „Meščanski pivarni" (Rasberger) Sv. Petra cesta. Začetek ob 8. uri. Vstopnina za člane prosta, nečlani plačajo 40 vin.

— **Izkaz društvene posredovalnice slovenskega trgovskega društva „Merkur".** V službo se sprejmejo: 1 poslovodja, 2 knjigovodja, 1 korespondent, 1 kontorist, 8 pomočnikov mešane stroke, 2 pomočnika špecerijske stroke, 3 pomočniki železninske stroke, 2 pomočnika manufakturne stroke, 1 pomočnik galanterijske stroke, 1 prodajalka, 1 kontoristinja, 6 učencev. — Službe iščejo: 2 poslovodja, 2 knjigovodja, 2 korespondenta, 11 pomočnikov mešane stroke, 3 pomočniki špecerijske stroke, 3 pomočniki manufakturne stroke, 2 pomočnika galanterijske stroke, 2 prodajalki, 3 blagajničarke, 7 kontoristinj.

— **Slovenci v Ameriki.** Žrtev italijanske krvoločnosti. V Little Falls je ustrelil neki Italijan brez povoda Ivana Mlinarja, ko se je ponoči sprehajal pred svojim stanovanjem. Pokojni je bil doma iz Dolenje vasi pri Cerknici. — Dinamit je raztrgal v rudniku v Sparti Marka Butalo, doma iz Rakitne pri Starem trgu. — V rovu je ubilo v Moon Runu Janeza Korošca, doma iz Rakitne pri Borovnici. — Čitalnico so si ustanovili Slovenci v Clevelandu.

---

* **Najnovejše novice.** Zveza nižjeavstrijskih mesarjev je pozvala vlado, naj takoj odpre meje za uvoz živine iz Srbije, ker domači živinorejci tako dvigajo cene živini, da srednji stanovi ne morejo uživati mesa.

— Nesreča z avtomobilom. Ameriški milijonar Schmidlap je blizu Pariza trčil s svojim avtomobilom v tovorni voz. Milijonarjeva hči je obležala mrtva, oče pa si je polomil več reber.

— Strahovit požar v pristaniškem skladišču v Buenos Airesu so nalašč zanetili uradniki in delavci. Zaprli so pet uradnikov in 17 delavcev. Škode je 82 milijonov.

— Grof Vitte je prišel v Frankfurt, da ga sloveči specialist Spiess operira na nosu.

— Tri milijone dolga je napravil sin nekega ogrskega magnata ter zapravil denar z baletkami na Dunaju.

— Cesarica Karlota je smrtno bolna.

— Mlada samomorilka. Na Dunaju je osemletna učenka Reriher skočila z okna II. nadstropja ter se ubila. Vzrok: mržnja do šole.

* **Napoleonovi izreki.** Kdor že od začetka ve, kam gre, ne bo prišel daleč. — Človek mora biti močan, da more biti dober. Slabotni značaji tičijo neprestano v strahu, sumu in nezaupnosti. — Nimam časa, da bi se mučil z občutki in da bi se kesal, kakor to delajo drugi ljudje. — Da, ljubim moč, toda ljubim jo kot umetnik. Ljubim jo, kakor ljubi godbenik gosli, da jim izvabi glasove, blagodoneče melodije. — Francoze mora vladati železna roka z žametno rokavico. — Polje obdelavati je pravi človeški poklic. — Moji sovražniki so me prisilili, da prebijem svoje življenje na bojiščih; napravili so me, ki sem imel pred očmi le blagor miru, za vojnega demona. — Nisem mož, kakršni so drugi, in zakoni nravnosti in kovenijence niso ustvarjeni zame. — Zmago odločuje bolje moralna moč, kakor pa število. — Nekaj čudnega je, kako oblast imajo besede do človeka. Vladarji morajo zato vedno zelo paziti na svoje besede.

* **Zazidana žaba.** V mestecu Windsor v Indiji so našli delavci pri podiranju stare hiše veliko zeleno žabo, ki je bila v cementni duplini zazidana v podstavek hiše. Bila je odrevenela, in šele ko je ležala par ur na solncu, začela se je počasi premikati. Škoda, da so delavci dovolili, da so zanimivo žabo odnesli mimogredoči šolarji, tako da se žalibože ne bo zvedelo, kaj je z žabo. Dotična hiša je bila zidana pred 75 leti ter je bil fundament nenavadno močan, zato pa si naravoznanci ubijajo glave, kako je prišla žaba v zid in kako je mogla toliko let v ozki duplinici živeti. — Najbrže so angleški časnikarji letos enkrat zamenjali morsko kačo z — žabo.

* **Nadškof, ki ne plača naročene slike.** Olomuškega nadškofa dr. Bauerja toži češki slikar Nemeček za 26.000 K za slikanje nadškofa. Nadškof se izgovarja, da ni mislil, da bo moral plačati sliko, temuč da ga slika Nemeček le v svoje reklamne namene. Po Liguoriju je vsak izgovor dober.

Književnost.

— **Trgovski koledar** za leto 1907 v žepnem formatu izda „Slovensko trgovsko društvo „Merkur". Koledar bode imel poleg kalendarija in listov za dnevne bilježke kaj mnogovrstno vsebino, izbrano s posebnim ozirom na trgovske in obrtne potrebe. Koledar bo prav lično opremljen, risbo za načelno stran je izdelal akad. slikar g. Maksim Gaspari. Cena koledarju je 1 krona, po pošti 10 v več. Koledar se naroča neposredno pri društvu. Slovenski trgovci, trg. sotrudniki in slovenski obrtniki, segajte pridno po tem koledarju, ki se prodaja v korist „Trgovskemu domu".

— **Novi akordi.** 6. zvezek V. letnika ima to-le vsebino: Dr. B. Ipavec „Fantazija" po motivih Jenkove pesmi „Naprej" za klavir; F. S. Vilhar „Proljetni zvuci" za mešan zbor; I. Proházka „Hrepenje" za en glas in klavir; P. Dekleva „Mazurka" za klavir; dr. G. Krek „Na poljani" za en glas in klavir in dr. A. Schwab „Zdrava Marija" za solo in mešan zbor. — 1. zvezek VI. letnika pa ima to-le vsebino: Dr. G. Krek „Gavota" za klavir; E. Adamič „Na tujem" za en glas in klavir; V. Ružić „Tudji sviete" za moški zbor in tenor solo; dr. B. Ipavec „Zapuščen" za mešan zbor; Fr. Gerbič „Romanca" za klavir in Jos. Proházka „Večer" za en glas in klavir. — Ta glasbeni zbornik stane na leto 8 K, polleta 4 K 50 v; priporočamo ga vsem, ki se zanimajo za glasbo.

— **Učne slike iz zemljepisja. „Vojvodina Kranjska".** Uredil Ant. Maier. S tremi zemljevidnimi obriski. V Ljubljani 1900. Založil L. Schwentner. Cena broširani knjigi je 2 K. — Knjiga je vredna vsega priporočila in bo učiteljstvu vsekakor služila pri pouku kot dobro pomožno sredstvo.

Izpred sodišča.

Kazenske obravnave pred deželnim sodiščem.

Tatvina. Tine Skočir, kovač v Slatni, je 23. rožnika t. l. posestniku Mihi Židovu, pri katerem je delal kot drvar, vzel od vsote 110 kron katere je ta v svoji postelji hranil, 40 K. Obsojen je bil na 4 mesece ječe.

Na 2 meseca težke ječe je bil obsojen tesarski pomočnik Jakob Trampuš, ker je v Smledniku baronu Lazzariniju izmaknil 5 kron vredno mizo, L. Zeuniku pa voziček vreden 20 K.

Pretep na svatbi. Jožef Cuderman, čevljar iz Bašlja, je ponoči v Preddvoru v gostilni Franceta Vehovca o priliki neke svatbe izzival. Pred gostilno se je sprl z Antonom Rehbergerjem. Rehberger je zadal Cudermanu zaušnico, a ta ga je z nožem sunil v trebuh. Obsojen je bil na 6 mesecev težke ječe.

Aretacija z ovirami. Občinski stražnik Nace Koritnik je hotel aretovati Alojzija Kavalarja, delavca na Jesenicah, ker je zvečer 25. mal. srpana t. l. razgrajal pred stanovanjem nekega drugega delavca. Ko ga je stražnik hotel odvesti v zapor, mu je zagrozil, da ga bo ubil, mu vrgel sekiro pod nogi, zbežal v klet, se tam vrgel na tla, ter z rokama in nogama zbijal okrog sebe. Obsojen je bil na 6 tednov ječe.

Telefonska in brzojavna poročila.

Dunaj 22. septembra. V ponedeljek je sklican ministrski svet, ki bo sestavil proračun za leto 1907. Na tej seji bo ministrski predsednik tudi poročal o pogajanjih o nagodbi med Avstrijo in Ogrsko.

Dunaj 22. septembra. „Zeit" poroča iz zanesljivega vira, da se delegacije skličejo 25. t. m v Pešto

Dunaj 22. septembra Češki minister dr. Pacák je odpotoval v Kutno goro

Brunšvik 22. septembra. Stranke v dež. zboru so sklenile, pozvati vojvodo Cumberlandskega, da prevzame vlado pod pogoji, ki jih bo stavila pruska vlada. Cesar Viljem in pruska vlada se pozoveta, da formulirata te pogoje. Ako se vojvoda ne bo odzval, se voli tekom 3 mesecev za vojvodo kdo drugi.

Berolin 22 septembra „Vossische Zeitung" poroča, da nameravajo ruski revolucionarji prirediti 24. t m splošno klanje vseh njim neljubih oseb, ki se udeležujejo reakcionarnega gibanja. Z zarotniki je sporazumljen baje tudi neki polk, ki se tudi aktivno udeleži napovedanega krvavega klanja.

Berolin 22. septembra. Iz Petrograda se poroča, da se car vrne v Peterhof 28 ali 29 t. m Uradno se dementujejo vesti, da se je razkrila zarota, ki je imela namen pri pogrebu generala Trepova izvršiti atentat na carja.

Tiflis 22. septembra. Tu se je razpočila bomba, ki je ubila dva pol. inspektorja in več redarjev. V neki hiši so našli nato še dve bombi.

London 22. septembra. Ruska vlada izda na podrejene oblasti okrožnico, v kateri bodo navedena vsa imena vseh politično pronon siranih in radi revolucijonarnega mišljenja sumljivih oseb z nalogo, naj nanje strogo pazijo.

Gospodarstvo.

Tržno poročilo.

V prvi polovici tedna naznanil je žitni trg zopet malenkostne popuste proti predtedenski trdnejši in višji tendenci. Popustljivost vršila se je v malem obsegu, ker hosisti kljub dobro uspelej letini računijo z raznimi momenti, ki utegnejo vsak trenutek trg ojačiti — sedaj n. pr. razmerno premali dovozi po vodi, to pa vsled nizkosti vode in deloma višjih tarifov. Nadaljnej redukciji stoji tudi zadnje statistično poročilo letine na Ruskem, ki je baje daleč pod prej proračunjeno in pričakovano. Inozemstvo pa postaja sploh trdneje. Predvčeranjim in včeraj pa je pri nas žitni trg miroval, ker so obhajali Izraeliti novoletne praznike.

Pšenica se je v prvih dneh tekočega tedna nekoliko omehčala in bila malim, toda le malim limitom dostopna. Enotnih cen za istoprovenijenčno blago pa še danes nimamo, marveč se zahteva v enem in tistem kraju za eno in tisto pšenico jako različne cene.

Koruza ima od časa do časa več prijateljev, zbog tega je cena za točno blago raje trdneja ne oziraje se na majev kurz, ki se ne more povspeti nad K. 5. — za 50 kg basis Budimpešta.

Oves tendira vedno trdno in zahteva višje cene. Celo slavonsko blago skuša dosezati malo da ne cene za lepo ogrsko robo.

Sladkor. Surovina se je vsled ugodnih poročil iz Kube znatno pocenila, nasprotno pa je rafinirano blago, ker ga nedostaje, znova cene dvignilo in jih dviga dalje.

Kava ima predtedenske cene.

Riž tendira zelo trdno.

Petrolej ima sedaj še nespremenjene cene, utegne pa v kratkem naznaniti poviške.

Izjava.*)

„Slovenčev" dopisun me ne pusti v miru. V torek so priobčili čedni blagoslovljeni ljudje celo vrsto zapisnikov. To je bilo nekaj groznega! Pomislite zapisniki! In od kje? Morda od sodišča, šolskih oblasti! Ne! Sam on jih je spisal te zapisnike t. j. — C. m. Josip Brajc. Naravnost uničujoči so ti zapisniki, posebno še, če jih sestavi taka „zanesljiva" kapaciteta, kakor je Brajc iz Sore. Sedaj so djali patron v puško, da bi me ustrelili, v kratkem se bode pa lahko javnost prepričala, da bodem sprožil puško — jaz in strel bode zadel tiste, ki delajo na moje uničenje. Tudi moram še konštatirati, da me na učiteljskem zborovanju v Devici Mariji v Polju dne 11. t. m. ni bilo. To je po stari katoliški navadi čisto preprosta laž. Sklicujem se na vse dotične zborovalce-učitelje, ki so bili navzoči v Devici Mariji v Polju in za pričo mi je vsa vas Sora, ki me je videla ves dotični dan doma. Blagoslovljeni dospisnik je od torka t. j. dneva laži o tem že najmanj štirikrat mirnodušno Boga v se prejel, ne da bi se najmanj pokesal tega greha. Zato pa, možje katoliški, le krepko naprej ali nazaj — h Kristusu kralju!

V Sori, 19. septembra 1906.

Anton Germek,
učitelj.

---

*) Za vsebino tega spisa je uredništvo odgovorno le toliko, kolikor določa zakon

Razširjeno domače zdravilo. Vedno večja povpraševanja po „Moll-ovem francoskem žganju in soli" dokazujejo uspešni vpliv tega zdravila, zlasti koristnega kot bolesti utešujoče, dobro znano antirevmatično mazilo. V steklenicah po K 1·90. Po poštnem povzetji razpošilja to mazilo lekarnar A. MOLL, c. in kr. dvorni založnik na DUNAJI, Tuchlauben 9. V zalogah po deželi je izrecno zahtevati MOLL-ov preparat, zaznamovan z varnostno znamko in podpisom. 4 31—13

Notica. Pri zdravljenju različnih ran se mora najbolj paziti na to, da se rana popolnoma zaceli le tedaj, kadar so odstranjeni iz nje vsi nezdravi deli. Kratko rečeno, potrebno je, da se obvaruje rana takoj v pričetku vsake nesnažnosti in da se uporabijo hladeča, bolečine olajšujoča sredstva proti vnetju. Staro, dobro in zato posebno uspešno domače sredstvo je najboljše znano praško domače zdravilo iz lekarne B. Fragnerja, c. kr. dvor. dobavitelja v Pragi, ki se dobiva tudi v tukajšnjih lekarnah. — Glej inserat. b

Motenje v odvajanju

je vzrok tisočerih bolezni in skoro neverjetno se zdi, če se pomisli na to splošno znano dejstvo, s kakšno ravnodušnostjo da prezira večina kulturnih ljudi to bolezen, katere odstranitev je prvi in najvažnejši del v gojenju zdravja. Steklenica rogaškega tempeljskega vrelca vsak dan k vinu pomaga proti takim boleznim, ne da bi škodovalo navadnim življenskim poslom; zato prekaša vsa druga sredstva, ki imajo isti namen, zaradi svojega mehkega, neočividnega učinkovanja.

Se dobi povsod!
Kalodont
885 neobhodno potrebna zobna Crême 28
vzdržuje zobe čiste, bele in zdrave

Proti zobobolu in gnilobi zob
Izborno deluje dobro znana
antiseptična
Melusine ustna in zobna voda
ki utrdi dlesno in odstranjuje neprijetno sapo iz ust.
1 steklenica z navodom 1 K.

Bl gorodnemu gospodu **M. Levstiku,** lekarnarju v Ljubljani.

Vaša izborna Melusine ustna in zobna voda je najboljše sredstvo zoper zobobol, odstranjuje neprijetno sapo iz ust in je neprekosljiv pripomoček proti gnjilobi zob, zato jo vsakemu najtopleje priporočam. Obenem pa prosim, pošljite še 3 steklenice Melus. ustne in zobne vode. Dovolim, da to javno oznanite, ker je res hvale vredno.

Leopold Gangl, mestni tajnik.
Metlika, 24. aprila 1905.

Dež. lekarna Mil. Leusteka
v Ljubljani, Resljeva cesta št. 1
poleg novozgrajenega Fran Jožefovega jubil. mostu. 48—37

Ali naj silimo otroke k jedi? Nikakor ne! S pomočjo splošno znane Somatose se posreči obuditi pri malčkih naravno in zdravo lakoto, vzbuditi prebavo in povečati brez zdravljenja njihove moči. Za otroke, ki so prišli po sušečih boleznih ob moč, pri rekonvalescentih, škrofuloznih in sušičastih je Somatose krepilno sredstvo prve vrste. Radi jo jemljejo posebno v obliki nove tekoče Somatose, ki je sladka.

Postavno varovano.
Vsako ponarejanje in ponatiskovanje kaznivo.

Edino pristen je Thierryjev balzam

le z zeleno znamko „redovnica"

Staroslavno, neprekosno proti slabemu prebavljanju, krčem želodcu, koliki, kataru, prsnim boleznim, influenci itd. itd.

Cena 12 majhnih ali 6 dvojnatih steklenic ali 1 velika specialna steklenica s patent. zamaškom K 5·— franko.

Thierryjevo centifolijsko mazilo, povsod znano kot non plus ultra

proti vsem še tako starim ranam vnetjem, ranitvam, abcesom in oteklinam vseh vrst. Cena: 2 lončka **K 3·60** se pošlje le proti povzetju ali denar naprej.

Lekarnar A. Thierry v Pregradi pri Rogaški Slatini.

Brošura s tisoči originalnih zahvalnih pisem gratis in franko V zalogi v skoro vseh večjih lekarnah in medicinalnih drogerijah. 4050—40

Darila.

Upravništvu našega lista so poslali:

Za družbo sv. Cirila in Metoda: Gospa Antonija Gabrova iz Škofje Loke K 48·— nabrala pri večerji, ki jo je priredil Slovencem g. župan Ivan Hribar v Sofiji dne 28. avgusta 1906. Srčna hvala! Živela!

Umrli so v Ljubljani.

Dne 18. septembra: Marija Stergar, delavčeva hči, 1½ mes., Krakovske ulice 27, Črevesni katar. — Pavla Celarc, delavčeva hči, 8½ leta, Tržaška cesta 31. Črevesni katar.

Dne 19. septembra: Karol Angerer, paznikov sin, 1 mes., Resljeva cesta 27. Pyaemia otrpnjenje srca. — Marija Knnst, črevljarskega mojstra žena, 45 let, Gospodske ulice 3. Alkoholismus in Pneumonia. — Fran Bokavšek, delavec, 31 let Karunove ulice 16. Kap.

Borzna poročila.

Ljubljanska „Kreditna banka v Ljubljani".

Uradni kurzi dun. borze 22. septembra 1906.

Naložbeni papirji	Denar	Blago
4% majska renta	98·75	98 95
4% srebrna renta	99·95	100 15
4% avstr. kronska renta	99·10	99 30
4% „ zlata „	116 70	116 90
4% ogrska kronska renta	94 70	94 90
4% „ zlata „	112·55	112 75
4% posojilo dež. Kranjske	99·20	100·15
4½% posojilo mesta Spljet	100·50	101·50
4½% „ „ Zadar	99·30	100 30
4½% bos.-herc. železniško posojilo 1902	100·—	101·—
4% češka dež. banka k. o.	99·25	99·75
4% „ „ „ Ž. o.	99 10	99·60
4½% zast. pisma gal. dež. hipotečne banke	100·10	101·10
4½% pešt. kom. k. o. z 10% pr.	105·—	106·—
4½% zast. pisma Innerst. hranilnice	100·20	106·70
4½% zast. pisma ogr. centr. dež. hranilnice	100·—	100·30
4½% z. pis. ogr. hip. ban.	100·—	100·30
4½% obl. ogr. lokalnih železnic d. dr.	100·—	101·—
4½% obl. češke ind. banke	100·—	101·—
4% prior. lok. železn. Trst-Poreč	99 90	
4% prior. dolenjskih žel.	99·50	100·—
3% prior. juž. žel. kup.	317 85	319 85
4½% avstr. pos. za žel. p. o.	100·20	101·20
Srečke.		
Srečke od l. 1860	215·—	220·—
„ od l. 1864	275·—	277·—
„ tizske	153 50	155 50
„ zem. kred. I. emisije	281·—	289·—
„ „ „ II. „	288·—	296·—
„ ogrske hip. banke	258·—	267·—
„ srbske à frs. 100	96·—	104·50
„ turške	161 50	162 50
Basilika srečke	22·—	24·—
Kreditne „	456·—	464·—
Inomoške „	78·—	83·—
Krakovske „	85·—	92·—
Ljubljanske „	56·—	63·—
Avstr. rdeč. križa „	48·75	50 75
Ogr. „ „ „	29·25	31·25
Rudolfove „	56·—	61·—
Salcburške „	70·—	76·—
Dunajske kom. „	160 85	161 85
Delnice.		
Južne železnice	173·60	174 60
Državne železnice	673·—	673 50
Avstr.-ogrske bančne deln.	1775·—	1785·—
Avstr. kreditne banke	669·—	670·—
Ogrske „ „	807·50	809·50
Živnostenske „	242·—	243·—
Premogokop v Mostu (Brüx)	718·—	722 50
Alpinske montan	607·25	608·25
Praške žel. ind. dr.	2829·—	2839 50
Rima-Murányi	581·—	582·—
Trboveljske prem. družbe	291·—	295·—
Avstr. orožne tovr. družbe	587·—	588·—
Češke sladkorne družbe	158·—	158 50
Valute.		
C. kr. cekin	11·35	11·39
20 franki	19·10	19·12
20 marke	23·48	23·56
Sovereigns	23·94	24·02
Marke	117·47	117·67
Laški bankovci	95·35	95·55
Rublji	252·50	253·50
Dolarji	4·84	5·—

Žitne cene v Budimpešti.

Dne 22. septembra 1906.

Termin.

Pšenica	za oktober	za	50 kg	K	7·04
Rž	„ oktober	„	50 „	„	6·12
Koruza	„ maj 1907	„	50 „	„	4·99
Oves	„ oktober	„	50 „	„	6·57

Efektiv.

2½ višje.

Meteorologično poročilo.

Višina nad morjem 06·2. Srednji zračni tlak 736.0 mm.

Avgust	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm	Temperatura v C°	Vetrovi	Nebo
21.	9. zv.	736·4	11·9	sl. svzhod	jasno
22.	7. zj.	736 3	9·3	brezvetrno	megla
„	2. pop.	735 9	18 3	sl. jzahod	del. jasno

Srednja včerajšnja temperatura: 11·7°, nor-

Zahvala.

Za vse iskreno sočutje, izkazano mi povodom smrti moje iskreno ljubljene soproge, gospe

Marije Kunst roj. Krebel

kakor tudi za mnogoštevilno spremstvo pri pogrebu, izrekam vsem svojim sorodnikom, prijateljem, znancem in drugim udeležnikom, za darovane lepe vence svojo najiskrenejšo zahvalo.

Ljubljana, 20. septembra 1906.

Alojzij Kunst.

Sv. maša zadušnica se bo darovala v stolni cerkvi pri Sv. Nikolaju v četrtek, dne 27. septembra ob 7. uri zjutraj. 3434

Proti kataru

sapnih organov, kašlju, nahodu, hripavosti in vratnih boleznih zdravniki opozarjajo na

MATTONI. GIESSHÜBLER

naravno **alkalično kislino**

ki se rabi uspešno sama ali z gorkim mlekom pomešana.

Ima miloraztopljivi, osvežujoči in pomirjujoči učinek, posebno pospešuje razsluzenje ter je v takih slučajih poznata kot jako dobro zdravilo. 94—4

V Ljubljani se dobiva pri **Mihaelu Kastner-ju** in **Petru Lassnik-u** in v vseh lekarnah, večjih šdecerijah, vinskih in delikatesnih trgovinah.

Izprašan mašinist

išče mesta.

Ponudbe pod **„mašinist"** na upravn. „Slov. Naroda". 3437—1

Več

črevljarskih učencev in pomočnikov

sprejme **Ivan Piš, črevljar v Zgornji Šiški št. 79.** 3410—1

Stanovanje

v Cerkvenih ulicah št. 1. se odda lahko takoj mirni stranki.

Več se izve pri hišni posestnici istotam. 3445

Knjigovodjo

in

komptoirista

sprejme 3442

Valjčni mlin v Kranju.

Dva dijaka

ali

prostovoljca

se sprejmeta na stanovanje in dobro brano **v Hilšerjevih ulicah št. 12., I. nadstr. desno.** 3340—1

Tovarna za stole

Fran Švigelj

na Bregu, pošta Borovnica

izdeluje vsakovrstne **stole** od priprostih do najfinejših brez vsake konkurence.

Cenik na zahtevanje zastonj in franko.

4203—1

---

50 K zaslužka na dan!

dobe gospodje vseh stanov s prodajo patentiranih predmetov, senzacionalnih novosti, zastopniki se iščejo na vseh mestih. Več pove, če se pošlje 20 v znamkah, **Franc Kralik na Dunaju VIII. Kaiserstr. 34.** 3436

Krojaškega pomočnika

sprejme 3444—1

Jos. Paulin v Novemmestu.

Učenka

za šivanje se sprejme takoj.

T. Wesesl, Wolfove ulice štev. 1 I. nadstropje. 3446

Zmožen

urarski pomočnik

se **sprejme takoj ali pozneje** za vsa dela pri **C. Almoslechnerju jun. v Celju, Bahnhofgasse 8.** 3403—1

Starejši

odvetniški uradnik

zanesljiv, obeh deželnih jezikov vešč, z večletnimi dobrimi izpričevali **želi službe.** — Blag. dopise na **Fr. Jelen, Graz, Nibelungeng. 30.** 3432 1

---

2 delovodji

in

60 zemeljskih delavcev

za zgradbo nekega kanala v **Bosni** takoj sprejme za dobro plačo 3—4 K na dan s prostim stanovanjem inžener **K. Lachnik v Ljubljani, Betovnove ulice 4.** Vožnja se plača. 3435

Meščanska pivovarna v Ljubljani

Sv. Petra cesta štev. 47 (prej Hafner).

Jutri

v nedeljo, 21. t.m. velik KONCERT

„Društvene godbe".

Začetek ob ½8. uri.

Vstopnina za nečlane 40 v.

Izborna kuhinja. — Fino marčno pivo. — Naravna vina.

K blagohotnemu obisku vabi

RASBERGER, restavrater.

3441

Gledališče UFERINI v hotelu „Union".

V nedeljo, dne 23. septembra

velika, briljantna poslovitvena predstava

čudovitih kabalističnih prizvajanj Uferinija

Pri tej predstavi se proizvedejo najboljše piese mojega velikega podjetja.

Začarano igranje orgelj. — Življenje - sen. — Zvezani medij. — Golobja pošta ali živeti, umreti in zopetno svidenje.

Razen tega do sedaj nerešena uganjka

3447 **AGA**

prosto v zraku viseča dama.

Na koncu:

Živeče menjanje barv.

Med predstavo koncert.

Začetek ob 8. zvečer.

Nepreklicno zadnja predstava.

Najboljša prilika za nakup!

Ročna tkalnica pavolnatega blaga ponuja 45 m ostankov 8—10 m dolgih pravobarvnega blaga v širočini 80 cm, najlepše kakovosti, za vsako potrebo v hiši, za K 17·60. Nadalje 30 m ostankov kanafasa, 120 cm širokega, prve vrste, najkrasnejši vzorci za 18 K.

Josip Martinek, tkalnica v Tisu pri Novem Mestu n./M. Ceško. 3416—1

Gostilna

se da v najem. Istotam se odda za 1. november t. l. prostor pripraven za

prodajalno ali delavnico in stanovanje.

Vpraša naj se v **Spodnji Šiški, Vodnikova cesta št. 88 I. nadst.** 3438—1

Polovico lože

za par ali nepar **se išče.** 3426—2

Ponudbe pod šifro **„A. S."** naj se pošljejo upravn „Slov. Naroda".

Stanovanje

z eno sobo, kuhinjo in drugimi pripadki se odda z novembrom na **Dunajski cesti št. 69.**

Ravnotam se odda tudi meblirana soba takoj, istotako se po ceni proda dobro ohranjen klavir. 3413—1

K 10·—

vsak dan lahko zaslužijo gospodje in dame z lahkim delom.

Vprašanja ustmena ali pismeno samo ob nedeljah, pondeljkih, torkih od 9.—11. dopoldne **v Gospodskih ulicah št. 15,** pritličje levo. 3448—1

„SLOVENSKI NAROD"

se prodaja v posameznih izvodih po 10 vin. v sledečih trafikah:

Ljubljana:
Bizjak I., Vodmat, Bohoričeve ulice št. 10.
Blaznik L., Stari trg št. 12.
Blaž M., Dunajska cesta št. 14.
Dolenc Jerica, Prešernove ul. 52.
Elsner M., Kopitarjeve ulice 1.
Fuchs H., Marije Terezije cesta, nasproti Kolizeja.
Hinner Alojzija, hotel „Union".
Kanc A., sv. Petra cesta št. 14.
Kleinstein J., Jurčičev trg št. 3.
Kos I., Kolodvorske ulice št. 26.
Košir Julija, Hilšerjeve ulice št. 12.
Kristan Iv., Resljeva cesta 24.
Kustrin A., Breg št. 6.
Kušar J., sv. Petra cesta št. 52.
Mrzlikar A., Sodnijske ulice št. 4.
Pichler I., Kongresni trg št. 3.
Sever M., Gosposke ulice št. 12.
Sušnik J., Rimska cesta št. 18.
Svatek J., Mestni trg št. 25.
Šešark F., Šelenburgove ulice št. 1.
Tenente R., Gradaške ulice št. 10
Treo Julija, Sv Petra cesta št. 36.
Ušeničnik Fr. Židovske ul. št. 1.
Velkovrh A., Sv. Jakoba trg 8.
Weinert H., južni kolodvor.

Šiška:
Franzot M., Spodnja Šiška na kolodvoru.
Kotnik J., trgovec v Šiški.

Glince pri Ljubljani:
Traun Janko, trgovec.

Kamnik:
Ažman Marija, trafika.

Škofja Loka:
Žigon Matej, trgovina in trafika na Glavnem trgu št. 34.

Kranj:
Florian Karl, knjigotržec.

Tržič:
Ahačič Jos., trgovec.

Radovljica:
Homan Oton, trgovec.

Zgoše, Begunje pri Lescah:
Jagodic Matija, posestnik, trgovec in gostilničar.

Lesce (v bufetu na kolodvoru):
Legat Ivan, gostilničar in posestnik.

Bled:
Pretnar Ivan, trgovec.

Javornik (Gorenjsko):
Zorè Leopold, trgovec.

Hrušica (Gorenjsko):
Podpac Štefan.

Bohinjska Bistrica:
Grobotek Mijo, trgovec.

Jesenice:
Mesar J., posest. in gostilničar
Schwarz Julija, na kolodvoru.

Ribnica:
Lovšin Ivan, trgovec.

Novo mesto:
Kos Josip, knjigovez.

Boštanj pri Radni:
Dermelj Alojzij, posestnik in trafikant.

Krško:
Stanzer Henrik, trgovec.

Raka pri Krškem:
Varšek Ivan, trgovec.

Vrhnika:
Gostilna Mantua (Fran Dolenc).

Logatec:
Rus Jos., trgovec.

Črni vrh nad Idrijo:
Lampe Ivan, trgovec.

Cerknica:
Kravanja Anton, trafikant.
Pogačnik Alojzij, trgovec;
Popovič Janko, trgovec;
Werli Karolina, trafikantinja.

Begunje pri Cirknici:
Stergulec Ivan, hišna št. 31.

Staritrg pri Ložu:
Benčina Ivan, trgovec.

Postojna:
Marinšek Jakob, prodajalec.

Št. Peter na Krasu:
Schmelzer J., na kolodvoru

Ilirska Bistrica:
Tomšič Roza, trgovka

Senožeče:
Zelen Ant., gostilničar in trafikant

Komen pri Nabrežini:
Lucija od Švara, trafika.

Zidani most:
Peterman Mary, trafika na kolodvoru.

Celje:
Miklauc Marija, trafika v „Narodnem domu".

Celovec.
Sowa Josip, časopisni biró.

Gorica:
Bajt J., ulica Campo Santo št. 43.
Gabršek A., knjigotržnica.
Hovanski Ivan, Via Corno št. 22.
Kvebelj Peter, Kapucinska ul. 1.
Leban Tereza, Corso G. Verdi št. 21.
Rauniak Marija, trafika na kolodvoru.
Schwarz Josip, trafika, Šolska ulica št. 2 (via scuole 2)

Nabrežina:
Na kolodvoru.

Divača:
Na kolodvoru.

Trst:
Grammaticopulo Aristide, Piazza Barriera vecchia (vogal ulice Bosco št. 1).
Lavrenčič Mihael, Piazza Caserma št. 1.
Može Karolina, ulica Miramare št 1.
Stanič Št., ulica Molin piccolo št. 8.

Opatija:
Tomašić Anton, trafikant.

Pulj:
Schütz Marija, trafika na postaji državnega kolodvora

Reka:
Časopisni biró „Globus", via Adamich št. 2.
Sikič Gjuraj, trgovec, via Andrassy št. 7.
Trbojevič Gjuraj, Via del Molo.

Dunaj:
Hočevar Helena, trafikantinja, VIII. Alserstrasse št. 9.

Zahvala.

Za dokaze prijaznega sočutja in za lepe vence povodom pogreba

Elizabete Peterka

se zahvaljujeta prijateljem in znancem rodbini

3433 **M. pl. Plautz in Kasti pl. Traunstätt.**

Deklica

se sprejme v boljši družini **na hrano in stanovanje.**

Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda“. 3382—4

3 sokolske obleke

v dobrem stanu **se poceni prodajo.**

Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda“. 3398—2

Lodnasto športno moderno sukno, perilo za lovce kakor tudi **sukno in loden za dame** nudi po nizkih cenah in le v dobrih kakovostih razpošiljalnica

Josip Prunar, Trautenau i/B.

Vzorci na zahtevo franko. Blago je carine prosto. 3411—1

Lepa stanovanja

v novih hišah na Selu

tik glavne ceste z 1, 2 ali 3 sobami, kuhinjo in drugimi pripadki se takoj **oddajo po zelo nizki ceni.**

Več se poizve **v Ljubljani, Ambrožev trg št. 7, pritl.** 3315—8

Službe

pisarniškega uradnika

pri kaki tvrdki, v odvetniški ali notarski pisarni **išče** vojaščine prost mož, vešč slovenskega, nemškega in bos.-herc. jezika v govoru in pisavi, izvežban tudi v eksekucijskih stvareh, istotako v knjigovodstvu.

Ponudbe pod „Uradnik“ na upravn. „Slov. Naroda“. 3412—2

Panorama-kosmorama

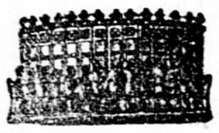

Dvorski trg št. 3

pod „Narodno kavarno“.

Od 23. septembra do 29. septembra 1906:

Slavnost

v prekopu ces. Viljema.

Dr. J. Demšar

odpotuje 3405—3

do 20. oktobra t. l.

Jezikovne kurze

in posebne ure v

francoskam, italijanskem in angleškem jeziku

3414—1 daje

Mlle. de Jeclin

v Wolfovih ulicah št. 1.

„Pri zlatem čevlju“

Ljubljana

Stari trg št. 9

velika zaloga 38

čevljev

domačega in tujega izdelka.

Trpežno blago. — Cene solidne.

Točna postrežba.

AVGUST REPIC

sodar 38

Ljubljana, Kolezijske ulice 16

v Trnovem

izdeluje prodaja in popravlja vsakovrstne

sode

po najnižjih cenah.

Suhih ostankov veliko v zalogi.

Za jesensko in zimsko sezono

se priporoča trgovina s suknenim, platnenim in manufakturnim blagom

HUGO IHL

Ljubljana, Špitalske ulice št. 4.

Vzorci na zahtevanje poštnine prosto.

Tovarna in prodaja oljnatih barv, firneža in lakov.

Električni obrat.

Ustanovljeno **Brata Eberl** leta 1842.

Prodajalna in komptoar:

Miklošičeva cesta št. 6.

Delavnica:

Igriške ulice št. 8.

Pleskarska mojstra c. kr. drž. in c. kr. priv. juž. žel.

Slikarja napisov.

Stavbinska in pohištvena pleskarja.

Velika izbirka dr. Schoenfeld-ovih barv v tubah za akad. slikarje.

Zaloga čopičev za pleskarje, slikarje in zidarje, štedilnega mazila za hrastove pode, karbolineja itd.

Posebno priporočava slav. občinstvu najnovejše, najboljše in neprecenljivo sredstvo za likanje sobnih tal pod imenom **„Rapidol“.**

Priporočava se tudi sl. občinstvu za vse v najin stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot priznano reelno in fino po najnižjih cenah.

Blaž Jesenko

Ljubljana, Stari trg 11.

priporoča

klobuke,

cilindre, čepice itd.

najnovejše façone

po najnižji ceni.

Optični zavod

Popravila izvršujem ceno in dobro. Očala, šilpatel, daljnogledi, termometri itd.

F. P. Zajec, urar

Ljubljana, Stari trg.

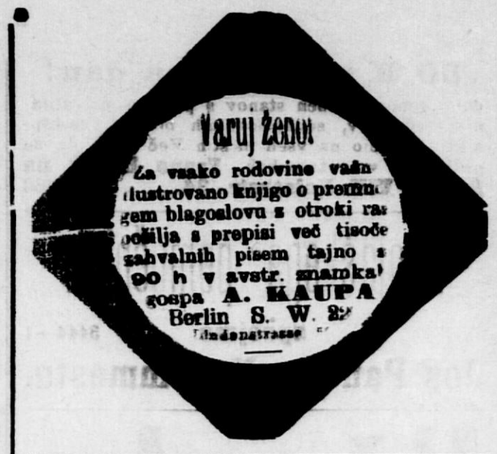

Ne berite

samo, ampak poizkusiti morate staro preizkušeno zdravilno

lilijskomlečnato milo Steckenpferd

Bergmanna & Co., Draždane in Dečin na Labi

prej Bergmannovo lilijskomlečnato milo (znamka 2 škrata), da dobite belo polt brez peg in nežno kožo na obrazu. 2349 13

Po 80 vin. ga prodajajo v Ljubljani lekarnar J. MAYR, droug. A. KANC· VIKTOR SCHIFFER, parf. OTON FETTICH-FRANKHEIM.

Prodaja na drobno in debelo.

Marijin trg št. 1.

Ilustrovani ceniki zastonj in franko.

Največja zaloga najfinejših

barv

za umetnike od dr. Schönfelda & Co.

Fine oljnate barve za študije, akvarelne barve, trde in tekoče, temperabarve v tubah, pastelne barve. Raznobarvna kreda. Zlate in raznobarvne bronce. Pristno in kovinsko zlato, srebro in aluminium v listih. Štampilijske barve. Oglje za risanje. Raznobarvne tinte in tuši. Slikarsko platno in papir. Palete, škatlje za študije. Čopiči za umetnike, slikarje in pleskarje.

Najnovejši

slikarski vzorci in papir za vzorce po najnižji ceni, najnovejše in moderne **suhe, kemične, prstene in rudninske barve.**

Aparati, barve in predloge za

žgalno slikanje.

Velika izbira

lesenih izdelkov

za žgalno slikanje.

Priznano najboljše in najizdatnejše

oljnate barve

za pleskarje, stavbne in pohištvene mizarje in hišne posestnike itd.

priporoča 1277—25

Adolf Hauptmann

Prva kranjska tovarna oljnatih barv, firnežev, lakov in steklarskega kleja.

Prodaja najboljšega mizarskega

lima

po najnižji ceni,

karbolineja

samo boljše vrste,

gipsa

alabastra in stukaturnega za podobarje in zidarje.

Ustanovljeno 1832.

Zahtevajte cenike!

Ključavničarstvo

gn. Fasching-a vdova

Poljanski nasip št. 8

(Reichova hiša.)

Salon

za moderne damske klobuke *

Henrik Kenda

v Ljubljani

Mestni trg štev. 17.

Damski klobuki

za pomladansko sezono 1906.

Svoj bogato ilustrovani cenovnik nakičenih damskih klobukov za leto 1906 pošiljam gratis in franko. Poprave se izvrše hitro in kulantno.

38

Odlikovan z zlato kolajno v Parizu 1904 in z zlato kolajno in križcem v Londonu 1095.

ANTON PRESKER, krojač

Ljubljana, Sv. Petra cesta 16

priporoča svojo veliko zalogo **gotovih oblek za gospode in dečke, jopic in plaščev za gospe, nepremočljivih havelokov itd. itd.**

Obleke po meri se po najnovejših uzorcih in najnižjih cenah izvršujejo.

Nova trgovina

s suknenim, platnenim in manufakturnim blagom

JOS. PETKOŠIČ

Ljubljana

Stari trg štev. 4.

Vzorci na zahtevanje!

Pri prvovrstni avstrijski zavarovalni družbi proti požaru in za življenje najdejo

21 **posredovalci** 1650

kot krajevni in okrajni zastopniki izplačujoč se postranski posel, kot glavni zastopniki in stalni potovalci pa dobro trajno službo. — Ponudbe pod „15.305“, Gradec, poste restante.

Krojaški pomočnik

se sprejme takoj 3396—3

Vegove ulice št. 12.

Natakarski učenec

(Piccolo) 3409—2

iz boljše hiše z dobrimi šolskimi izpričevali se sprejme v **„hotelu južni kolodvor“** (preje Lorber) v Ljubljani.

Seno in slama

vse v balah, se ceno prodaja na skladišču, **Martinova cesta štev. 10.**

974 28

Pek

dobro izučen v svoji stroki, se vabi, da si **oskrbi koncesijo za to obrt,** katero bi izvrševal **na račun.**

Kje — pove upravništvo „Slov. Naroda“. 3399 2

Pozor!

Proda se blizu **Kranja iz proste roke**

vodna moč

okoli 100 konjskih sil po jako ugodni ceni. — Ponudbe pod **„Ugodna prilika“ poštnoležeče Kranj.** 3290—3

Jako lepo

stanovanje

s petimi sobami, balkonom in vsemi pripadki, popolnoma novo urejeno, **se odda takoj na Starem trgu št. 13.**

Istotam se oddasta tudi dve lepi **mesečni sobi,** ena od teh s predsobo, meblirani ali nemeblirani. 3423—1

Vpraša naj se pri hišniku.

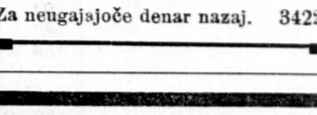

Panorama International

Pogačarjev trg.

Razstavljeno od nedelje 23. septembra do vštete sobote 29. septembra 1906:

V Petarburgu in carski palači Carskoje Selo: Car Nikolaj II.

BRZOJAVKA!!

Prekrasna ura in verižica za samo 2 K 10 h.

20.000 komadov

nakupljenih zaradi opustitve neke švicarske tvornice za ure, zaradi tega razpošiljam prekr. pozl 36 urno precizijsko uro na sidro z lepo verižico, natančno idočo, za kar se tri leta jamči, za samo 2 K 10 h.

Po povzetju razpošilja I. zaloga blaga

S. Kohane Krakov št. 223

Za neugajajoče denar nazaj. 3422—1

38 **Fine kravate, moderce modno blago, nakitno blago, potrebščine za šivanje.**

Konfekcija tudi po meri.

M. Kristofič Stari trg štev. 28.

4 **Zanesljivo nizke cene.**

Krasne bluze, krila, otroške oblekce, predpasnike, perilo, krstne oprave.

Kot

vajenec

za zobotehniko se sprejme pri **dr. E. Bretlu, Francovo nabrežje št. 1** mlad fant, ki je vešč slovenskega in nemškega jezika. 3428—2

Zidarje in delavce

3269—12

sprejme proti dobri plači

stavbni podjetnik

F. Trumler

arhitekt v Ljubljani, Pred škofijo štev. 3, I. nadstr.

Epilepsija.

Kdor trpi na padavici, krčih in drugih živčnih boleznih, naj zahteva o tem brošuro, ki jo zastonj in poštnine prosto razpošilja

priv. Schwanen-Apotheke Frankfurt a. M. 2514 11

Za gostilno

pripravni prostori

se oddajo v mestu, kjer se prične graditi v najkrajšem času železnica.

Natančneja pojasnila je zahtevati pod šifro **„gostilna št. 20.906"** na upravn. „Slov. Naroda". 3430—1

Žalne klobuke

vence in trakove

priporoča 38

Benedikt, Ljubljana.

Spretna šivilja

ki gre **šivat na dom,** se častitim damam najvljudneje priporoča.

Naslov pove upravništvo „Slov. Naroda". 3395 - 2

Okoli 2 vagona belega in črnega domačega

grozdja

proda prav poceni **Josip Logar v Dinjanu. Istra.** 3388—3

MLIN

s štirimi tečaji, stopami in vodno žago 3393 2

na hribski vodi **na Vrhniki proda Karel Jelovšek.**

Revmatičnim

in onim, ki trpe na trganju po kosteh rad zastonj sporočim pismeno, kako sem ozdravel popolnoma od svoje mučne trdovratne bolezni v kratkem času.

Karel Bader v Monakovem, Kurfürstenstr. 40a. 3417—1

Mecesnove in borove prage

vseh razsežnosti 3093—8

kupuje

Žiga Siebenschein, Dunaj IX|2, Borschkegasse 4.

Dovoljujem si s tem sl. občinstvu uljudno naznaniti, da otvorim dne **22. t m.** v svoji hiši **Rimska cesta št. 19**

mesnico

kjer se bo dobivalo meso vsak dan, tudi popoldne, ter se najtopleje priporočam za obilen obisk.

3415—2 **Andrej Marčan.**

Odlikovan s častno diplomo in zlato kolajno na III. dunajski modni razstavi

1. maja 1904. pod pokrovit Nj. ces. in kr. Visokosti presvetle gospe nadvojvodinje Marije Josipine.

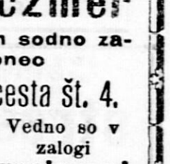

P. CASSERMANN

krojaška obrt

v Ljubljani, Šelenburgove ulice štev. 3

se priporoča v izgotovljanje moških oblek kakor tudi vseh avstr. uniform po najnovejšem kroju.

Priznano solidno delo in zmerne cene

Pristno angleško blago je v največji izberi vedno v zalogi.

Käthe voda za prsi.

Največji kras žene so lepe prsi.

Senzacijonalno sredstvo v dosego krasnih prsi, dosedaj neprekošeno po svojem presenetljivem učinkovanju. Käthe voda za prsi se rabi le zunaj, zaraditega se porabi pri vsaki konštituciji. Käthe voda za prsi se izdeluje samo iz rastlin in je popolnoma neškodljiva. Cena steklenici 4 gld, steklenice za poskušnjo 2 gld. 50 kr. z navodilom o uporabi. Creme proti spuščajem, v sedanjosti najboljše čistilno sredstvo za polt, neškodljivo in brez živega srebra. Lončki à 1 gld. in 1 gld. 75 kr. Zraven spadajoče milo 50 kr., puder 1 gld. Razpošilja di skretno proti povzetju **gospa Käthe Mänzel, Dunaj, XVIII., Schulgasse 3,** 1270—25 I. nadstropje, m.

Zahtevajte samo 5327 33

SELLE & KARY-jev

FREDIN

Najboljše čistilno sredstvo za vsako boljše obuvalo **rumeno in črno.** Posebno priporočljivo za **čevlje iz boxcalfa, oscaria-, cheureaux- in lakovega usnja.**

DUNAJ XII. 1.

Najbogatejšo zalogo in najraznovrstnejšo izbiro

klavirjev in harmonijev

ima

Alojzij Kraczmer

izdelovalec klavirjev in sodno zaprisežen zvedenec

Ljubljana, Sv. Petra cesta št. 4.

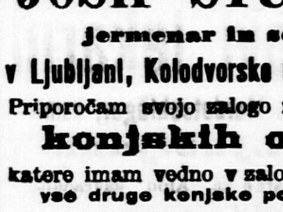

Vedno so v zalogi **prelgrani** pa brezhibni **klavirji. Pravzamem ubiranje in popravljanje vseh sistemov.** Glavno zastopstvo dvornih firm **L. Bösendorfer na Dunaju, Gebrüder Stingl na Dunaju, August Förster v Löbavu, Th. Mannborg v Lipskem.** Za vsak, pri meni kupljen klavir docela **jamčim.** — Najnižja **izposojevalnina.** — **Delna plačila.**

CUNARD LINE.

Najboljša in najcenejša, zelo pripravna vožnja 3106—53

V AMERIKO.

Vsakih 14 dni vozijo parniki, opremljeni s po dvema vijakoma in brezžičnim brzojavom, noseči po 10.000 ton

v smeri TRST-NEW-YORK.

Pojasnila in vozne liste daje glavni zastopnik:

ANDREJ ODLASEK, Ljubljana, Slomškove ulice 25.

Bližnji odhodi parnikov iz Trsta: „Pannonia" v ponedeljek, 1. oktobra 1906; „Carpathia" v ponedeljek, 15. okt. 1906; „Slavonia" v ponedeljek, 17. nov. 1906.

C. kr. priv. tovarna za cement

Trboveljske premogokopne družbe v Trbovljah

priporoča svoj pripoznano izvrsten **Portland-cement** v vedno jednakomerni, vse od avstrijskega društva inženirjev in arhitektov določene predpise gledé tlakovne in odporne trdote **daleč nadkriljujoči** dobroti, kakor tudi svoje priznano izvrstno **apno.**

Priporočila in spričevala

raznih uradov in najslovitejših tvrdk so na razpolago.

Centralni urad: 3449—1

Dunaj, I., Maximilianstrasse 9.

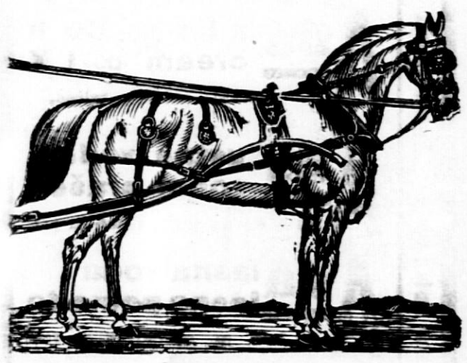

JOSIP STUPICA

jermenar in sedlar

v Ljubljani, Kolodvorske ulice štev. 6.

Priporočam svojo zalogo najrazličnejših

konjskih oprav

katere imam vedno v zalogi, kakor tudi vse druge konjske potrebščine.

Cene nizke.

Širomznani ter jako dobro obiskovani

hotel pri „Zlatem levu"

v Kanalu ob bohinjski železnici

se oddaja z 15. oktobrom t. l. z vso opravo

na račun.

Pogoje ter promet se izve pri lastniku **A. Križnič.** 3431—1

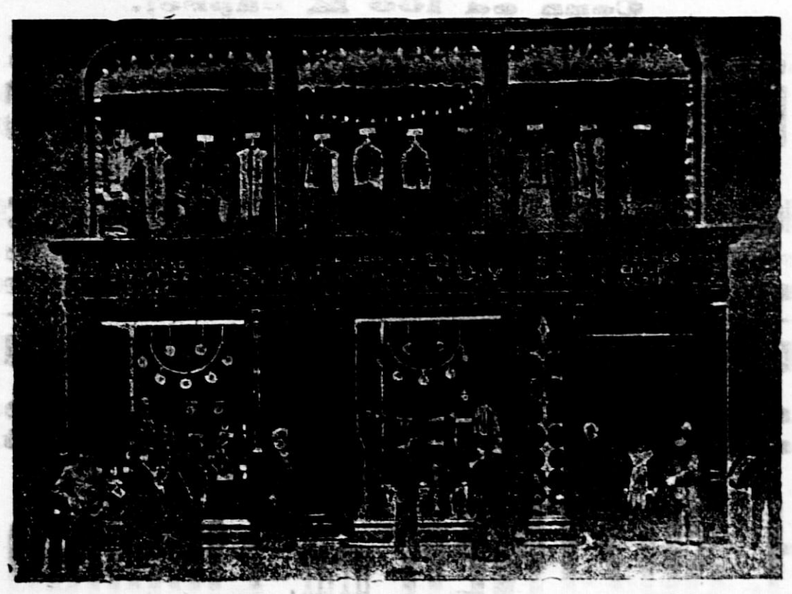

Dobi se

havelok zastonj

ako se kupi za gld. **18** sledečih 6 predmetov

za gospode 1 površnik ali zimsko suknjo, gorko podloženo
„ „ 1 sukneno obleko, elegantno izgotovljeno
„ „ 1 posebne suknene hlače, karirane ali progaste
„ „ 1 moderni telovnik, najnovejšega kroja
„ „ 1 klobuk
„ „ 1 čepico.

Angleško skladišče oblek

O. BERNATOVIČ

3407—3

Ljubljana, Mestni trg št. 5.

L. Schwentner

knjigotržec

v Ljubljani, Prešernove ulice št. 3.

Naznanjam, da sem prevzel od „Národne Tiskarne" v Ljubljani v izključno razprodajo **Jurčičeve brane spise,** potem **letnike in posamezne številke „Ljubljanskega Zvona"** in **vse one knjige, katere so izšle v založbi „Národne Tiskarne".** — Te knjige so:

Josipa Jurčiča zbrani spisi, zvezek I. do XI., broširan à 60 kr., elegantno vezan à 1 gld.
Posamezne številke **„Ljubljanskega Zvona"** po 40 kr.
Zbirka zakonov. I. Kazenski zakonik, vezan à 3 gld.
Zbirka zakonov. II. Kaz. pravdni red, vezan à 2 gld. 80 kr.
Zarnikovi zbrani spisi. I. zvezek, broširan à 50 kr.
Dr. Nevesekdo: **„4000".** Povest, broš. à 50 kr.
A. Aškerc: **Izlet v Carigrad,** broš. à 20 kr.
Turgenjev: **Otoi in sinovi.** Roman, broširan à 50 kr.
— **Štiri novele,** broš. à 20 kr.
Beneš-Třebizsky: **Blodne duše.** Roman, broširan à 70 kr.
Lefebvre: **Paris v Ameriki,** broširan à 50 kr.
Stat nominis umbra: **Časnikarstvo in naši časniki,** broširano à 40 kr.
Jelinek: **Ukrajinske dume.** Povest, broširana à 15 kr.
Halévy: **Dnevnik,** broširan à 15 kr.
— **Razne pripovedke,** broširane à 40 kr.
— **Dve povesti,** broš. à 25 kr.
Theuriet: **Undina.** Povest, broš. à 20 kr.
A. Trstenjak: **Slovensko gledališče,** broširan izvod à 1 gld.
Jurčič: **Listki,** broš. à 15 kr.
— **Gregorčičevim kritikom,** broš. à 30 kr.
Avstrijski patrijot: **„Parteiwesen der Slaven",** broširano à 50 kr.

Po znižani ceni priporočam: Fran Kocbek, **Pregovori, prilike in reki.** Prej 50 kr., sedaj **samo 30 kr.**

Sprejemam tudi naročila na vse modne žurnale, na vse domače in tuje časnike ter knjige.

Veliko zalogo

rokavic za dame in gospode

kravat za gospode

toaletnega blaga

dalje

ščetic za zobe, glavnikov, dišav, mil itd. itd.

iz najbolje renomiranih tovarn priporoča

Alojzij Persche

Ljubljana

Pred škofijo št. 21.

Naznanilo.

Svojim cenjenim p. t. pokroviteljem in znancem naznanjam, da pridem sredi oktobra in zopet začnem

pouk v plesanju.

Zasebne družbe in klubi itd., ki bodo hoteli učiti, najvljudneje prosim, da se odločijo za to do mojega prihoda. Za dijaške klube znižane cene.

Z vsem spoštovanjem **Giulio Morterra,**

učitelj plesa.

3424

PFAFF-OVI šivalni stroji

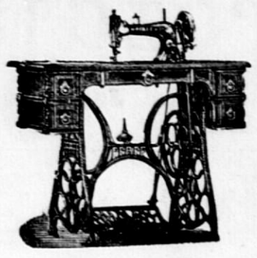

so najboljši

za rodovinsko rabo za šivanje, krpanje in vezenje

neprekosni za obrtne namene.

Šivajo naprej in nazaj. 2276 14

Kroglasta lega!!

Generalni zastopnik **Franc Tschinkel**

Ljubljana Mestni trg štev. 9. | **Kočevje** v gradu.

Najcenejša vožnja v Ameriko!

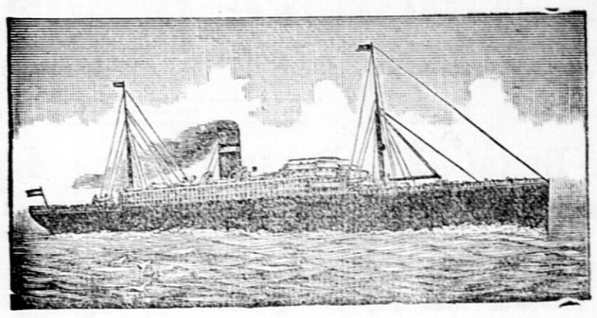

Boulogne-New York

najhitrejša vožnja

Nizozemsko-ameriške črte

Bazel-Pariz-Boulogne-Amerika

Vozne liste preskrbi in daje brez plačna pojasnila 1787 20

edina oblastveno potrjena potovalna pisarna

Edvard Kristan v Ljubljani Kolodvorske ulice 41

na dvorišču v vili med prvo in drugo hišo na desno

Prva kranjska tvornica klavirjev v Ljubljani

Rimska cesta št. 2. **Hilserjeve ulice št. 5.**

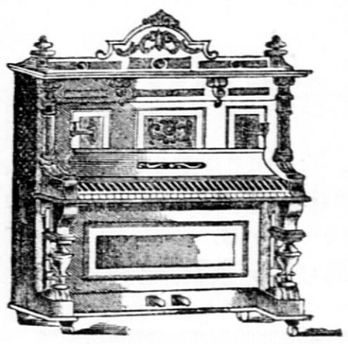

WAR BIN EK-ovi pianini so neprekosljivi!

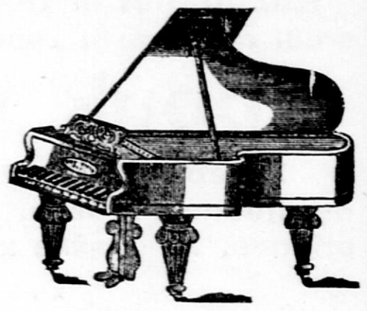

Prepričajte se osebno.

Klavirji, harmoniji, tudi samoigralni, električki. Prodaja se tudi na obroke. Stare klavirje jemljem v zameno. Dajem tudi naposodo. Poprave, uglaševanja se izvršujejo točno in dobro. Solidne cene, 5letna garancija. 2159 30

Priporočam dobro napravljene modroce na peresih, žimnice, otomane i. t. d.

Velesolidno delo! Nizke cene!

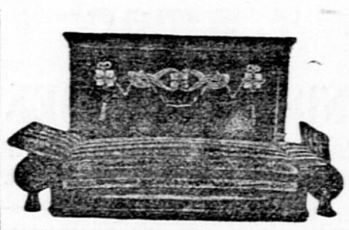

Podnevi: divan. **Ponoči: postelja.**

Cena od 100 K naprej. 28

Izumitelj patenta: „Postelja, preminjajoča se v divan".

Avstrijski patent št. 23.139. Ogrski patent štev. 33.004.

DRAGOTIN PUC

tapetniški in preprogarski mojster

Šelenburgove ulice 6. LJUBLJANA Šelenburgove ulice 6.

Prenovljam tudi jako solidno vse v to stroko spadajoče izdelke

---

Razpošiljanje blaga na vse kraje sveta! **Najceneja, največja eksportna tvrdka!**

H. SUTTNER urar, Ljubljana

Mestni trg nasproti rotovža, prej v Kranju

priporoča **svojo veliko, izborno zalogo finih** 3121—4

švicarskih ur

briljantov, zlatnine in srebrnine v veliki izbiri

po najnižjih cenah.

V dokaz, da je moje blago res fino, dobro in ceno, je to, da ga razpošiljam po celem svetu. Na stotine pohvalnih pisem je vsakomur prostovoljno na ogled, da se lahko sam prepriča.

Prosim, zahtevajte veliki novi cenik, ki se pošlje zastonj in poštnine prosto.

Perje

za postelje in puh

priporoča **po najnižjih cenah**

F. HITI 38

Pred škofijo št. 20.

Zunanja naročila se točno izvršujejo.

Ustanovljeno leta 1830. Telefon štev. 79.

Modna trgovina

J. S. BENEDIKT

Ljubljana, Prešernove ulice

v novi zgradbi „Mestne hranilnice"

priporoča

lepe moške in ženske

klobuke

fino perilo, kravate, kakor tudi vse v modno trgovino spadajoče predmete.

Pri nabavi perila za opreme poseben rabat.

Za reelno postrežbo in strogo solidno blago jamči že mnogo let obstoječa firma.

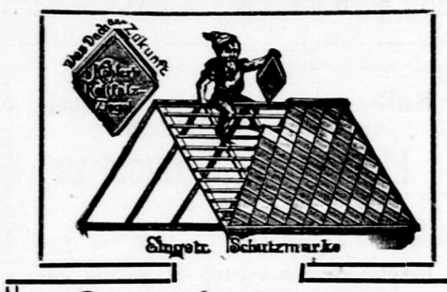

Cementna zarezna

strešna opeka

iz portland cementa in peska.

Streha prihodnjosti.

Patentirana v 30 državah.

Trpežnejša in bolj lahka streha kakor iz vsake druge vrste strešnih opek iz ilovice.

Odlikovan z diplomo, zlato medaljo in častnim križcem v Parizu 1904.

Edini izdelovatelj za Kranjsko

JANKO TRAUN

izdelovatelj cementnin

Glince pri Ljubljani.

Brzojavi: Orlova lekarna v Ljubljani.

Najboljši kosmetiški predmeti so:

Ada milo po **60 h**
cream po **1 K**
za olepšanje polti in telesa.

Ada ustna voda zobni prašek
po 1 K, za gojitev zob in ust.

Ada lasna voda lasna pomada
po 1 K, za ohranitev in rast las.

Ti izdelki „Ada", ki so oblastveno varovani, so naprodaj le v

Orlovi lekarni

Mr. Ph. Mardetschläger, kemik

v Ljubljani.

Nadomestke za „Aido" zavračajte.

Avgust Agnola

Cudezna svetilka.

Wunderlampe.

Ljubljana Dunajska cesta 13.

Izborna zaloga namiznih in nastropnih svetilk, najnovejše vrste po nizkih cenah.

Stari trg št. 1. # Pozor! **Pod trančo.**

Vsled opustitve manufakturne trgovine se pod lastno ceno prodaja blago, obstoječe iz raznih predmetov, posebno vseh vrst sukno za moške obleke in volneno blago ze ženske obleke, kovtri, koci, garniture in preproge, Jägrovo perilo, bele srajce, ovratniki, zapestniki in kravate.

Nihče naj ne zamudi uporabiti te redke priložnosti!

S spoštovanjem **Franc Dolenc**

3064—5 **Stari trg št. 1.**

P. n.

Ker vkljub vsemu trudu ne dobim za svojo trgovino kupca, popolen razpust pa blago preveč spravi ob vrednost in bi to značilo zame veliko izgubo, sem primoran, svojo zalogo zopet povečati in spopolniti.

Od danes naprej bom imel torej v zalogi zopet vse **novosti uhanov, brošk, zapestnic, verižic, prstanov, srebrnino in kitajsko srebrnino,** dalje **jedilno opravo po najnižjih cenah.**

Vsako delo na novo, vsako popravilo, vsako graviranje se izvrši hitro in ceno.

Proseč cenj. občinstvo, naj se me ob potrebščinah spominja, znamenjam z odličnim spoštovanjem 3353—3

A. Wagenpfeil

zapriseženi sodni in zapuščinski cenilec.

Naznanilo.

Vsled silne draginje v surovinah sem primoran

svoje izdelke (milo) za 3 krone pri 100 kg v ceni dvigniti.

To obvestilo velja le začasno, brez vsake zaveze.

Ignac Fock,

3363—2 **milar v Kranju, Gorenjsko.**

NOVO! NOVO!

Tekoča

Somatose

slast pospešujoče

živce ojačujoče J 1255 12

krepilno sredstvo!

FR. ŠEVČIK v Ljubljani Židovske ulice št. 7

puškar

priporoča svojo veliko zalogo raznovrstnih 52—38

pušk in samokresov

lastnega izdelka, kakor tudi **belgijskih, sulskih** in **čeških strogo preizkušenih pušk,** za katere jamčim za dober strel. — Posebno priporočam **lahke trocevke** in **puške Bock** s Kruppovimi cevmi za brezdimni smodnik.

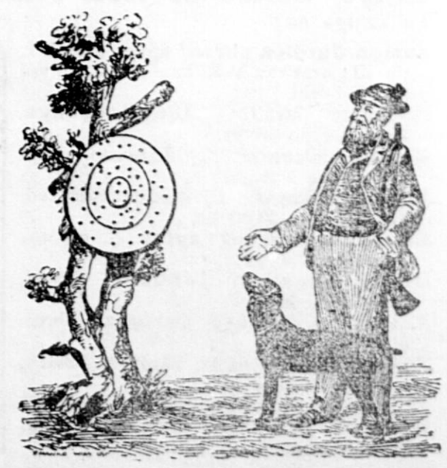

Priporočam tudi veliko zalogo vseh

lovskih potrebščin po najnižjih cenah.

Popravila in naročbe se izvršujejo točno in zanesljivo.

Cenovniki na zahtevanje zastonj in poštnine prosto.

Najkoristnejša darila so SINGERJEVI šivalni stroji.

Naprodaj so v vseh prodajalnicah s tem polegstoječim kazalom.

53—38

SINGER Co., delniška družba šivalnih strojev

Ljubljana, Sv. Petra cesta štev. 4.

Filijalke: **Postojna, Kočevje, Kranj, Novo mesto.**

Babymira-crême

je najprijetnejše iz najfinejših sestavin napravljeno sredstvo za hitro in temeljito **odstranitev izpuščajev, zlasti lišajev.**

Ozdravi od potu ali od **mokrote predrgneno ali razpokano kožo,** prekaša vsak posipalni prah. Priporočljivo tudi **odrastlim,** ob **odrti koži, za volka, za prejahana mesta, prepotene noge itd.** Varuje kožo škodljivih vplivov, jo dela gladko in nežno in je mnogo koristneje nego puder.

Naravnost se naroča **5** škatelj za K **3·20, 10** škatelj za K **5·80** poštnine prosto pri edinem izdelovalcu 3314—2

lekarnarju H. BRODJOVINU v Zagrebu št 95.

Pristno samo z oblastveno varovanim oznamenilom **„Babymira crême“.**

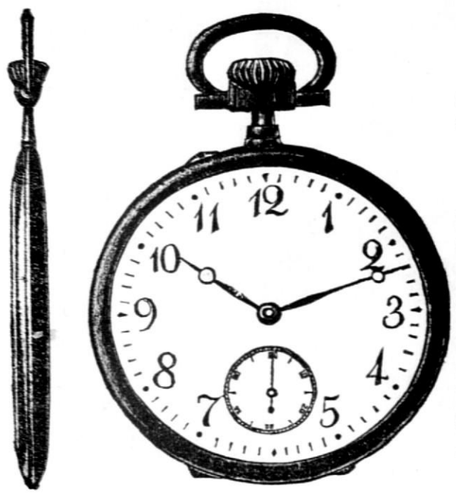

Fr. Čuden

urar in trgovec z zlatnino in srebrnino v Ljubljani,

v Prešernovih ulicah.

Naznanjam sl. občinstvu, da imam, kakor obče znano, **najbogatejšo** in **največjo zalogo,** vse v najnovejšem in najmodernejšem slogu, a vkljub temu po najnižji ceni, zlasti priporočam **ure, juvele, srebrnino** in **briljante.** Posebno iz lastnega prepričanja priporočam najfinejše in najzanesljivejše **ure: zlate, srebrne, jeklenaste** in **nikelnaste,** osobito **„Union“, „schaffhausenske“, „Glashütte“, „Schild“** in **najfinejše budilke.**

Dokler traja zaloga teh ur: 802—55

Štev.	83.	Srebrna cylinder rem. ura	gld.	4.20.
„	29.	„ „ „ „	„	4·50.
„	26.	„ „ „ „	„	4·50.
„	7.	Nikel cylinder ura	„	2·20.

Najnižje cene.

F. M. Netschek

Resljeva cesta 3 Ljubljana Sv. Petra cesta 37

c. in kr. dvorni zavod za uniformiranje.

Ustanovljeno l. 1846. Ustanovljeno l. 1846.

(Poleg novega mosta)

pri „Veliki tovarni“.

Usojam si slavnemu p. n. občinstvu vljudno naznaniti, **da je ravnokar došla nova ogromna zaloga jesenskih in zimskih narejenih oblek** raznih vzorcev in kakovosti. 3131—4

Vsakovrstne jesenske in zimske

suknje haveloki pelerine obleke paletoti kostumi jopice krila pelerine

za gospode in dečke

za dame in deklice

Zagotavljam Vam najnovejše vzorce, dobro kakovost in delo po najnovejšem kroju.

Velikanska zaloga otročjih kostumov.

Naročilo po meri izgotavljam točno, fino in trpežno v najkrajšem času.

A. Lukić, poslovodkinja.

Najnižje cene.

Najsolidnejša postrežba.

A. KUNST

Ljubljana

Židovske ulice 4.

Velika zaloga obuval

lastnega izdelka za dame, gospode in otroke je vedno na izbero.

Vsakršna naročila se izvršujejo točno in po nizki ceni. Vse mere se shranjujejo in zaznamenujejo. — Pri zunanjih naročilih naj se blagovoli vzorec vposlati.

Ustanovljeno leta 1845.

JOS. REICH

Edini zavod

za kemično čiščenje obleke ter zastorjev, barvarija in likanje sukna

na par.

Poljanski nasip — Ozke ulice št. 4.

Sprejemališče

Šelenburgove ulice štev. 3.

Postrežba točna. Solidne cene.

Pariški moderci!

Pari

Spredaj ravna oblika, ne tišči na želodec.

priporoča v največji izberi

Alojzij Perscheé

v Ljubljani

Prod škofijo št. 21.

Pekarija slaščičarna in kavarna

J. ZALAZNIK

Stari trg št. 21.

= Filijalke: =

Glavni trg 6

Sv. Petra cesta 26

Važno! Za Važno!

gospodinje, trgovce in živinorejce.

Najboljša in najcenejša postrežba

za drogve, kemikalije, zelišča, cvetja, korenine itd. tud po Kneippu, ustne vode in zobni prašek, ribje olje, redilne in posipalne moke za otroke, dišave, mila in sploh vse toaletne predmete, **fotografične aparate** in **potrebščine,** kirurgična obvezila vsake vrste, sredstva za desinfekcijo, vosek in paste za tla itd. — Velika zaloga najfinejšega **ruma** in **konjaka.** — Zaloga svežih **mineralnih vod** in solij za kopel.

Oblastv. konces. oddaja strupov.

Za živinorejce

posebno priporočljivo: grenka sol, dvojna sol, soliter, enojen, kolmož, krmilno apno itd. — Vnanja naročila se izvršujejo točno in solidno.

Drogerija 38

Anton Kanc

Ljubljana, Židovske ulice št. 1.

Kupuje po najvišji ceni rasna zeliščа (rože), cvetje, korenine, semena, skorje itd. itd.

Poštne hranilnice štev. 49.086. | **Telefon štev. 135.**

Glavna posojilnica

registrovana zadruga z neomejeno zavezo

pisarna:

na Kongresnem trgu št. 15, Souvanova hiša v Ljubljani

sprejema in izplačuje hranilne vloge

obrestuje po 4½ % od dne vložitve do dne vzdige

brez odbitka rentnega davka. 282 36

Uradne ure od 8. — 12. dopoldne in od 3. — 6. popoldne.

Hranilne knjižice se sprejemajo kot gotovina, ne da bi se obrestovanje pretrgalo.

Naznanilo.

Podpisani naznanjam slavnemu občinstvu, da sem otvoril **v Ljubnem na Gorenjskem** samostojni

pečarski obrt.

Vedno imam v zalogi vsakovrstne pečarske izdelke, lepo, trpežno in ceno blago. 3239—3

Za obilna naročila se vljudno priporočam

Anton Markovič,

pečarski mojster

v Ljubnem pri Podnartu, Gorenjsko.

Ustanovljeno 1862 | **Telefon 584.**

Najstarejša tvornica | **peči in ognjišč**

c. kr. dvorni | **mašinist**

RUDOLF GEBURTH, Dunaj

VII. Kaiserstrasse 71, na voglu Burggasse. 505—5

Zaloga ognjišč, štedilnikov in strojnih ognjišč za vsako porabo od navadne do najfinejše in najelegantnejše izpeljave, v vseh velikostih, črne ali bogato emailirane.

Vse vrste peči tudi s trajnim gorenjem.

Sušilnice, plinove peči, kamini.

Specialni katalogi gratis in franko.

Tovarna pohištva J. J. NAGLAS

Ljubljana, Turjaški trg št. 7. 255—39

Ustanovljena 1847.

Največja zaloga

pohištva

za spalne in jedilne sobe, salone in gosposke sobe, Preproge, zastorji, modrooi na vzmeti, zimnati modrooi, otroški vozički itd.

Ustanovljena 1847.

Najnižje cene. **Najsolidnejše blago.**

Najcenejša in najhitrejša vožnja v Ameriko je s parniki „Severonemškega Lloyda“

iz Bremna v New York

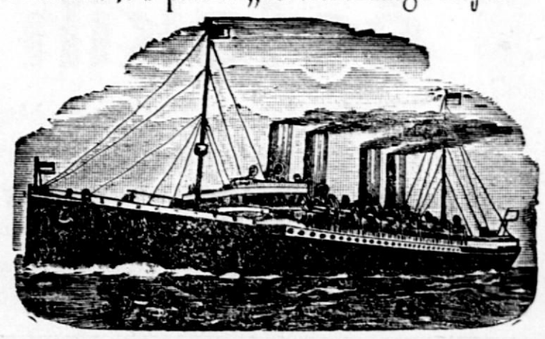

s cesarskimi brzoparniki „KAISER WILHELM II.“, „KRONPRINZ WILHELM“, „KAISER WILHELM d. GROSSE“.

Prekomorska vožnja traja samo 5—6 dni.

Natančen, zanesljiv poduk in veljavne vozne listke za parnike gori navedenega parobrodnega društva kakor tudi listke za vse proge ameriških železnic dobite **v Ljubljani** edino le pri

EDVARDU TAVČARJU, Kolodvorske ulice št. 35

nasproti občeznani gostilni „pri Starem Tišlerju“.

Odhod iz Ljubljane je vsak torek, četrtek in soboto. — Vsa pojasnila, ki se tikajo potovanja, točno in brezplačno. — Postrežba poštena, reelna in solidna.

Potnikom, namenjenim v zapadne države kakor: Colorado, Mexiko, Californijo, Arizona, Utah, Wioming. Nevada, Oregon in Washington nudi naše društvo posebno ugodno in izredno cćno črez **Galveston.** Odhod na tej progi iz Bremna enkrat mesečno. 3135—5

Tu se dobivajo pa tudi listki preko Baltimora in na vse ostale dele sveta, kakor: Brazilijo, Kubo, Buenos-Aires, Colombo, Singapore v Avstralijo itd.

Pozor!! Berite!!

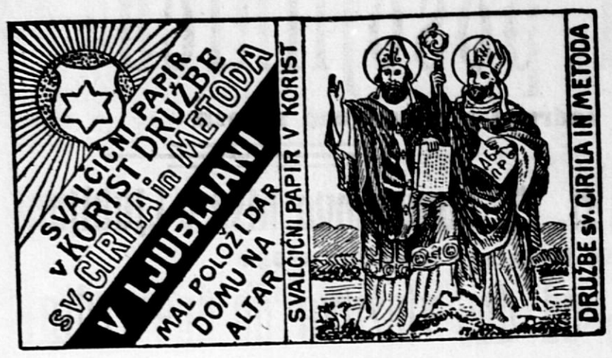

Novost!

Cigaretni papir in cigaretne stročnice

Novost!

nedosežno izvrstne kakovosti.

Vprašanja naj se naslavljajo na vodstvo družbe „sv. Cirila in Metoda“ v Ljubljani.

Največja izbira

najboljših in najcenejših

dvokoles in šivalnih strojev

za rodbino in obrt.

Pisalni stroji. * Večletno jamstvo. * Vezenje poučujemo brezplačno. * Lastna delavnica za poprave. 256—39

IVAN JAX in SIN

v Ljubljani, Dunajska cesta št. 17.

Ceno češko

posteljno perje!

5 kg novega skubljenega K 9·60, boljšega K 12·—; belega, jako mehkega skubljenega K 18·—; K 24·— snežno belega, mehkega, skubljenega K 30·—, K 36·—. Pošilja se franko proti povzetju. Tudi se zamenja ali nazaj vzame proti povrnitvi poštnih stroškov. 3050 5

Benedikt Sachsel, Lobes 35.

pošta **Plzen na Češkem.**

Ljudevit Borovnik

puškar v Borovljah (Ferlach) na Koroškem

se priporoča v izdelovanje vsakovrstnih pušek za lovce in strelce po najnovejših sistemih pod popolnim jamstvom. Tudi predeluje stare samokresnice, vsprejema vsakovrstna popravila, ter jih točno in dobro izvršuje. Vse puške so na c. kr. preskuše valnici in od mene preskušene. — Ilustrovani ceniki zastonj. 38

50

Knjižna novost:

Ljudmila Poljanec Poezije.

V tej lično opremljeni knjižici je izšla zbirka poezij pesnice, ki jo je poznalo doslej občinstvo pod pseudonimom Nataša kot odlično sotrudnico slov. leposlovnih listov, zlasti „Ljubljanskega Zvona“. Mehka lirika, polna globokega čuvstva, se bo s svojim mehkim elegičnim tonom brez dvoma prikupila vsakemu čitatelju. — Priporočamo jo posebno slov. naobraženemu ženstvu. 54—90

Cena broš. K 2·—, po pošti K 2·10, eleg. vez. K 3·—, po pošti K 3·10.

Založništvo L. SCHWENTNER v Ljubljani.

Hamburg-Amerika Linie

Vožnja traja dni 6 dni izvrstna prilika za potovanje je in ostane

z najnovejšimi leta 1905 in 06 zgrajenimi velikanskimi parniki

„Amerika“ 24,000 ton

„Kaiserin Augusta-Victoria“ 25,000 ton

toraj še enkrat večji kakor do sedaj veliki parniki z 8-12,000 tonami

Pojasnila daje zastopnik:

Fr. Seunig,

Ljubljana Kolodvorske-ulice štv. 28

Odhod iz Ljubljane vsaki ponedelek, torek in četrtek v tednu.

Za jesensko in zimsko sezono.

Naročila z dežele z obratno pošto.

G. Čadež

Ljubljana

Mestni trg št. 14.

Založnik c. kr. avstrijskih državnih uradnikov

Klobuke cilindre in čepice

v najnovejših facconah in v velikih izberah 38

— priporoča —

Ivan Soklič

Pod trančo št. 2. Postaja elek. železnice.

Vsakovrstne

rane

se morajo skrbno varovati pred vsako nesnago

ker se po tej lahko vsaka tudi najmanjša rana razvije v zelo hudo, težko ozdravljivo rano. Že 40 let se je izkazalo mečilno vlačno mazilo, tako imenovano **praško domače mazilo** kot zanesljivo sredstvo za obvezo. To obvaruje rane, olajšuje vnetje in bolečine, hladi in pospešuje zaceljenje.

Razpošilja se vsak dan.

1 cela pušica 70 v, 1/2 pušice 50 v. Proti predplačilu 3 K 16 v po pošti se pošiljajo 4 pušice, proti predplačilu 7 K 10 pušic poštnine prosto na vsako postajo avstro-ogrske monarhije.

Vsi deli embalaže imajo zakonito deponovano varstveno znamko.

Glavna zaloga

B FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj lekarna „pri črnem orlu“

b **Praga** 3352—1

Malá strana, ogel Nerudove ulice 203

Zaloge v lekarnah Avstro-Ogrske.

V Ljubljani se dobiva pri gospodih lekarjih: G. Piccoli, U. pl. Trnkóczy, M. Mardetschläger, J. Mayr.

Knjigarna Kleinmayr & Bamberg

v Ljubljani, Kongresni trg 2

priporoča svojo

popolno zalogo

vseh na tukajšnjih in zunanjih učiliščih, zlasti na tukajšni c. kr. I. in II. drž. gimnaziji, c. kr drž. višji realki in c. kr. moškem in ženskem učiteljišču na privatnih, ljudskih in meščanskih šolah uvedenih

šolskih knjig

najnovejših izdaj v sešitkih in stanovitnih šolskih vezbah po najnižjih cenah.

Zaznamki uvedenih učnih knjig se oddajajo zastonj. — Ljubljanski šolski koledar 2 vin. 3286—10

Učne knjige

za vse srednje in ljudske šole

v najnovejših odobrenih izdajah,

pisalne in risalne ter druge šolske potrebščine

v najboljši kakovosti in po zmernih cenah

priporoča

L. Schwentner

v Ljubljani 3287—8

Prešernove ulice št. 3.

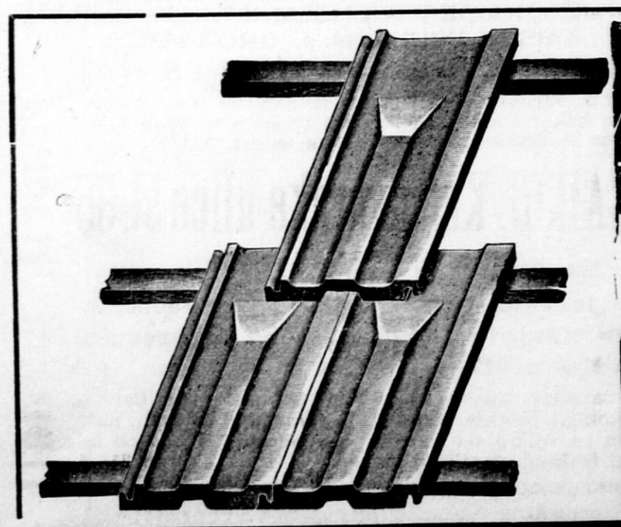

F. P. Vidic & Komp. Ljubljana,

opekarna in tovarna peči, ponudijo vsako poljubno množino 1703—40

zarezane strešne opeke, „Koroški model“

(Strangfalzziegel)

Barve: a) rdeči naravno žgani, b) črno impregnirani.

Te vrste strešnik so patentovani v vseh kulturnih državah. Lastniki patentov: F. P. Vidic & Komp. in Jos. Marzola.

Najličnejše, najcenejše in najpriprostejše strešno kritje.

Vzorce in prospekte pošljemo na željo brezplačno.

Takojšna in najzanesljivejša postrežba.

Sprejmejo se zastopniki.

Sprejmejo se zastopniki